15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1994 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 240 (743)

Ազգ

Azg
armenian daily

ԱՄՆ կոնգրեսականները համերաշխ են Թուրքիայի քուրդ քաղբանտարկյալների հետ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: ԱՄՆ-ում ծավալվում է Թուրքիայի քուրդ բնակչության նկատմամբ այդ երկրի քաղաքականության քննադատությունը: Այսպես, «Վաշինգտոն փոստը» դեկտեմբերի 13-ի համարում մասնավորապես հաղորդեց, որ ԵԱՀԿ-ում ԱՄՆ-ի երկու ներկայացուցիչներ կոնգրեսական Սթեն Հոյերը և սենատոր Դենիս Դե Կոնչինին խստիվ դատապարտել են Թուրքիայի խորհրդարանի ութ քուրդ պատգամավորների բանտարկության վճիռը և համերաշխություն հայտնել [illegible] շարժմանը:

Կոնգրեսական Սթեն Հոյերը այդ կապակցությամբ հայտարարել է. «Այդ խիզախ մարդկանց կյանքերը խաղաղության ու ժողովրդավարության համար մեր կոչն են»: Թուրքիայի նոր արտգործնախարար Մուրադ Կարայալչընը հիասթափություն է արտահայտել «այդ հակաժառանգության նկատմամբ Ամերիկայի կանխակալ և սխալ վերաբերմունքի առթիվ»:

ԵՐԵՎԱՆ

Խորհրդարանում քննարկումները շարունակվում են

Երեկ Գերագույն խորհրդում շարունակվում էին ընտրությունների մասին օրենքի նախագծի քննարկումները: Նախորդին ձեռք բերված պայմանավորվածության համաձայն, քննարկվում էին հիմնականում նախագծի վիճահարույց հարցերը, և խոսում Հարությունյանը, ով ներկայացրել էր նախագիծը, պատասխանում էր պատգամավորների հարցերին: Թե ինչ ճակատագիր կունենա ընտրությունների մասին օրենքը, առայժմ հայտնի չէ: Պարզ է մի բան՝ որ նախագծը կշարունակվի հաջորդ եռօրյակի ընթացքում (երկու շաբաթ հետո), և եթե այս տեմպերով շարունակվի, ապա հավանաբար մինչև ներկա խորհրդարանի լիազորությունների ժամկետի ավարտը նոր օրենքն ընդունվի: Ինչևէ:

Երեկվա նիստի ընթացքում պատգամավոր Տիգրան Սարգսյանը ներկայացրեց նաև Գերագույն խորհրդին առընթեր վերահսկողական պալատի նախագահի չորս թեկնածուներին՝ Եղիա Շամշյան, Ժորժիկ Սահակյան, Սոլոմոն Սրապիոնյան, Միքայել Միքայելյան: Խորհրդարանը պետք է կվեարկությամբ ընտրեր նրանցից մեկին:

Ա. Բ.

«Հացի մասին մի գրեք, ավելի լավ է գրեք կոնյակի կամ կաթի մասին»

Վերջին օրերին զգալիորեն նվազել են հացի առաքումները խանութներին: Համաձայն ՀՀ պարենի և հացամթերքների նախարարությունից ստացված տեղեկատվության, ներկայումս մոտ 25 տոկոս պակաս հաց է առաքվում: Երևույթը պատճառաբանվել է հացի գործարաններին էլեկտրաէներգիայի անբավարար մատակարարմամբ, որի հետևանքով համախակի դադարեցվում է աշխատանքը: Հացի գնի բարձրացումից հետո խանութներում մնում է օրական մոտ 60 տ հաց:

Պարենի և մթերումների նախարարի առաջին տեղակալ պրն. Ա. Հովհաննիսյանից իմացանք հետևյալը. կապված գների բարձրացման հետ հացի իրացումը իջել է (թե՛ նախարարի առաջին տեղակալի, կամ մարդիկ, որոնք օր ու մեջ են հաց գնում): Այդ իսկ պատճառով, երբ որևէ խանութ հաց չի ստանում, ապա հաջորդ օրը հացը մատակարարվում է առաջին հերթին այդ խանութին: Իսկ պակասը լրացվում է կախված պահանջարկից (կարող է ստացվել չբերված հացի միայն մի մասը): Պրն. Հովհաննիսյանը հայտնեց, որ ի րենք աշխատում են խիստ ծանրաբեռնված. այժմ Բաքվում և Թբիլիսիում են գտնվում իրենց 26-30 աշխատակիցներ, որոնք կազմակերպում են ալյուրի անընդհատ հոսք դեպի Հայաստան: Վերջում պրն. Հովհաննիսյանը կոչ արեց հանգիստ թողնել առանց այդ էլ գեր լարված վիճակում գտնվող ժողովրդին, այն է, չգրել հացի մասին: «Ավելի լավ է կոնյակի կամ կաթի մասին գրեք», ավելացրեց նա:

ՓԱՍ

Ձյունը փակել է Գյումրի և Զանգեզուր տանող ճանապարհները

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Վերջին օրերին տեղացած առատ ձյան հետևանքով փակվել են Արթիկ-Գյումրի և դեպի Զանգեզուր տանող մայր ճանապարհները, տեղեկացրին արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությունից: Այս ճանապարհների մաքրման ընթացքի մասին նրանք չկարողացան որևէ բան հայտնել, քանի որ ընդհատվել է նաև վարչության հետ եղած կապը:

Գազը նախատեսված չափով

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Թուրքմենական գազի հոսքի վերսկսումից հետո, ներկայումս Հայաստանը ստանում է գազի նախատեսված ամբողջ քանակությունը: Այս մասին տեղեկացրել են ՀՀ վառելիքի և էներգետիկայի նախարարությունից: Նշենք նաև, որ այս տարի Հայաստանի համար նախատեսված էր օրական ստանալ 5 մլն. խմ գազ:

ՇԱԽՄԱՏ

Գագիկ Հովհաննիսյանը ՖԻԴԵ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահ

Մոսկվայում տեղի ունեցող շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի կոնգրեսում ՖԻԴԵ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահի պաշտոնին է ընտրվել Գագիկ Հովհաննիսյանը, հաղորդեց «Ազատ» [illegible] Այս գոտում ընդգրկված են 8 երկրներ՝ Հունաստան, Հունգարիա, Կիպրոս, Թուրքիա, Մալթա, Իսրայել, Վրաստան և Հայաստանը: ՖԻԴԵ-ի այդ գոտու նախագահի թեկնածուներ էին առաջադրվել միայն Թուրքիայի և Հայաստանի ներկայացուցիչները: [illegible] Գագիկ Հովհաննիսյանի թեկնածությունը, և նրա օգտին քվեարկեցին 7 հոգի: Թուրքիայի թեկնածուն [illegible] միաձայնությամբ գործով [illegible]

ՖԻԴԵ-ի կենտրոնական կոմիտեի անդամ 47-ամյա Գագիկ Հովհաննիսյանը Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղարն է, «Շախմատային Հայաստան» ամսագրի գլխավոր խմբագիրը: 1996 թվականին շախմատի համաշխարհային 32-րդ օլիմպիադան կազմակերպելու Երևանի թեկնածության առթիվ Գագիկ Հովհաննիսյանը դարձել է հանրապետության կազմկոմիտեի քարտուղար:

Շնորհավորում ենք ինտասուն [illegible] Գագիկ Հովհաննիսյանին այդ կարևոր [illegible] առթիվ, որը հայկական շախմատի միջազգային ճանաչման նոր դրսևորումն է: [illegible] «Ազգի» հետ [illegible] շախմատի միջազգային [illegible]

Տես նաև # էջ 7

ՓՈՐՁԻՆ

Բանակցությունների մշուշի ետևում խոսում են «Ստինգերները»

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: «Փաստի» սեփական թղթակիցը Վաշինգտոնից տեղեկացրեց, որ այստեղ շարունակվում են բանակցությունները ՌԴ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Ն. Եգորովի և դուդաևյան Գրոզնու ղեկավարության միջև: Համեմատաբար բնականոն է դրվածքը, և լրագրողների մուտքը խստիվ արգելված է: Այդուհանդերձ, մեր թղթակցին հաջողվել է աղբյուրներից տեղեկանալ, որ բանակցությունները շատ բարդ ընթացք ունեն և արդյունքների առումով հույս չկա: Ըստ նույն աղբյուրների, հանդիպման ժամանակ քննարկվող հարցերի թվում է ՌԴ կազմում Չեչնիայի նոր կարգավիճակի սահմանման խնդիրը: Սակայն Ռուսաստանի Դաշնության ժողովը նման լիազորություն ոչ մեկին տրամադրել չի տվել: Օրենսդիր մարմնի վերջնական ղիրքորոշումը հավանաբար հայտնի կդառնա դեկտեմբերի 16-ից հետո: «Փաստի» մոսկովյան թղթակցի հետ ունեցած կարճատև զրույցում ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը ընդգծել է, որ Ռուսաստանի կառավարության դիրքորոշումը չեչենական հարցում միանշանակ է. ամեն ինչ անել սահմանադրական օրինականությունը վերականգնելու համար: Նա միաժամանակ ընդգծել է, որ արգելված է ամեն ինչ, որ զանգվածային ծավալում բախումներից խուսափելու համար: Որոշ լրատվական միջոցների կանխատեսումները հօր կռվի ու ռազմի հնարավորության մասին Չեռնոմիրդինը համարել է անհիմն և ավելացրել, որ իրենք լիովին վերահսկում են իրադրությունը:

Իսկ Չեչնիայում բախումները շարունակվում են: Երեկ այստեղ խփվել է ռուսական ՍՈՒ-27 ինքնաթիռ: «Վաշինգտոն փոստի» բերած տվյալներով, չեչենական կողմը գործածել է ամերիկյան արտադրության «Ստինգեր» տիպի հրթիռ: Թերթը նշում է, որ 1990 թվականին ամերիկացիները մոտ 150-ից ավելի նմանատիպ հրթիռներ, որոնք կարող էին Հարավարևմտյան Ասիայում գործող ռազմական միջոցով հասնել Չեչնիա:

Տես նաև # էջ 3

ՄԵԿՆԱԲԱՆԵԼՈՎ

Ղարաբաղ. Միջազգային դիտորդներն անհրաժեշտ են

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Թեև զորաբաղյան ճակատներում իրադրությունը մնում է անփոփոխ, այնուհանդերձ ԼՂՀ պաշտոնական բանակի շտաբից հայտնում են, թե ազերբայջանական արևելյան և հարավարևելյան ստորաբաժանումներում նկատվում են հակառակորդի ռազմական տեխնիկայի զգալի կուտակումներ: Նույն աղբյուրով հակառակորդն իրականացնում է ինժեներական աշխատանքներ:

Անդրադառնալով հակամարտության խաղաղական կարգավորմանը, ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանն այն կարծիքն է հայտնել, թե Լեռնային Ղարաբաղը հանձն է զգալու միջազգային դիտորդների տեղաբաշխման օգտին, քանի որ ռազմական գործողությունները չվերսկսելու երաշխիքներ առ այսօր չկան: Երբ հաստատված վառը կողմերից մեկը խախտի հրադադարը, իրավաբանական առումով հիմք չի լինի այդ խախտումը դատապարտելու համար: Ուստի միջազգային դիտորդների զորամասերը կարևոր հիմք կլինեն կողմի դադարեցման ռեժիմի ամրապնդման համար: Ըստ պրն. Ղուկասյանի, փոխադարձ անվստահությունը հակամարտող կողմերի միջև առայժմ պահպանվում է, ռազմական գործողությունների վերսկսման դեպքում կհետևեն փոխադարձ մեղադրանքներ, և նման պայմաններում դիտորդների անկողմնակալ կարծիքը վճռորոշ դեր կխաղա: Բացի այդ, նախարարի համոզմամբ, միջազգային դիտորդների ներկայությունը նաև զսպիչ դեր կխաղա կողմերի համար: Այդպիսով դեմ է դիտորդների տեղաբաշխմանը, քանի որ դա, պաշտոնական Բաքվի համոզմամբ, կնպաստի հակամարտության ստատուս-քվոյի ամրապնդմանը:

Տես # էջ 2

Կոզիրևի կարծիքով այժմ կարևորը ՆԱՏՕ-ի հետ փոխգործողությունն է

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ: Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական գործունեության ընթացքի տարվա արդյունքները, Ռուսաստանի դեսպանատան հաստատման ողջույնը և աշխատանքի նոր տեղի առաձնանցը [illegible] հետ այսօրվա հանդիպման նպատակն այդպես բնութեց արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրևը:

Անդրադառնալով ԱՊՀ երկրների հետ Ռուսաստանի հարաբերություններին, Կոզիրևը ընդգծեց, որ «բազմակողմանի մեծ քայլ է արվել կենտրոնական գործակցության ստեղծման ուղղությամբ», չնայած տնտեսության բնագավառում ԱՊՀ առանձին երկրի կառավարման զգալի դժվարություններին:

Խոսելով Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության մասին, նախարարն առանձնացրեց ոչ մի նախկին հարաբերությունները, նշելով, որ երկու պետությունների միջև հաստատվել են գործընկերային հարաբերություններ:

Անդրադառնալով Բրյուսելում ՆԱՏՕ-ի խորհրդի վերջին նստաշրջանին, Կոզիրևը ընդգծեց, որ դեռ մտահոգված չեն Արևմուտքի երկրների հետ Ռուսաստանի գործընկերային հարաբերությունների և փոխգործողության հաստատման մեխանիզմներ: Ուստի այժմ գլխավորը Հյուսիսատլանտյան դաշինքի երկրների հետ «կառուցողների ստեղծումն է»: ՆԱՏՕ-ի հետ կապված որոշակի դժվարությունները պայմանավորված են նրանով, որ ՆԱՏՕ-ն և Ռուսաստանը գործակցության սկզբունքների ընթացում մեջ «ստորաբաժանում» ունեն, ասաց նա: «Մենք գործակցությունը հասկանում ենք որպես խնդիր ու նպատակ: Իսկ ՆԱՏՕ-ի համար դա, ըստ երևույթին, ինչ-որ երկրորդական խնդիր է», պարզաբանեց նա: Սակայն իրավիճակը չոխսեր է դրամատիկ ներկայացնել:

ԱՆԾՈՒԹԱՐԴ

Ալբերտ Գորը ժամանեց Մոսկվա

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ: ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալբերտ Գորը այսօր պաշտոնական այցով ժամանեց Մոսկվա: Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի հետ նա կղեկավարի ռուս-ամերիկյան գործարար համագործակցության հանձնաժողովի չորրորդ հանդիպման համանախագահումը: Հանձնաժողովն ընդգրկում է այնտեղի բնագավառներ, ինչպիսին են տիեզերքը, պաշտպանության արդյունաբերության փոխարկումը, էներգետիկան, առողջապահությունը, գիտությունը և այլն տեխնոլոգիաները: Ինչպես այսօր հայտնեց Էլցինի մամուլի քարտուղար Վյաչեսլավ Կոստիկովը, Գորը կարող է հանդիպում ունենալ նաև նախագահի հետ, բայց դա «ոչ պաշտոնական բնույթ» կունենա: Կոստիկովի խոսքերով, այդ հանդիպման ընթացքում «հազիվ թե արծարծվեն քաղաքական հարցեր»: Նախագահի առողջական վիճակի առնչությամբ մամուլի քարտուղարը նշեց, որ հավանաբար առաջին այս շաբաթ Էլցինը «կհայտնվի Կրեմլի իր աշխատասենյակում»:

Մոսկվա-Պետերբուրգ ճեպընթաց երկաթուղագիծ

Ֆրանսիական «Սոֆրերայլ» ֆիրման ռուսաստանյան իշխանությունների հետ ստորագրել է աշխատանքային համաձայնագիր, որի հիման վրա հետազոտական աշխատանքներ է իրականացնելու Մոսկվայի և Սանկտ Պետերբուրգի միջև մոտ 600 կմ երկարությամբ արագընթաց երկաթուղագիծ անցկացնելու ուղղությամբ: Աշխատանքների առաջին հերթի նախագծային արժեքը կազմում է 40 միլիոն ֆրանսիական ֆրանկ: Շինարարական աշխատանքները պետք է սկսվեն 1996 թ. կեսերին: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Լուրերը չհաստատվեցին

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Այն լուրերը, թե Չեչնիայի վերջին իրադարձությունների կապակցությամբ Երևանից Մոսկվա ավիառուղերթների թիվը կարող է կրճատվել, չհաստատվեցին: Ինչպես հայտնեց «Զվարթնոց» օդանավակայանի փոխադրումների բաժնի պետ Ա. Մարգսյանը, դեպի ԱՊՀ երկրների խաղածեր բոլոր թռիչքներն իրականացվում են չվացուցակի համաձայն, իսկ դեպի Մոսկվա բացվել է լրացուցիչ երկու ուղերթ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

– Նախագահի ուսակարգ եւ լիազոր դեսպանի պաշտոնում եւ հատուկ հանձնարարություններով դեսպանի պաշտոնում Ձեր նշանակումը կարելի՞ է կապել այն բանի հետ, ոակցությամբ. Շուշիի եւ Լաչինի հարցերում, խաղաղարար ուժերի հարցում: Նկատի ունենալով Բուդապեշտի ԵԱՀԿ-ի գագաթաժողովի որոշումը, որով գագաթնաժողովը միջնորդությունները պետք է համատեղվեն, մը չի բացառվում, սակայն ներկա քայլս հիմք չկա: Համենայն դեպս, Հայաստանը շահագրգռված կողմերին հասկացնել տալ է, որ նրանք նման խնդիրներից զերծ կան արդյունք են սպասում, առանց

Ժիրայր Լիպարիտյան. «Մեծ համաձայնագրի նախապատրաստումն ընթանում է շատ դանդաղ»

Ինչպես հայտնի է, Բուդապեշտում գագաթաժողովի քննարկման կարգավորմանն ուղղված որոշումները ներառում են ԵԱՀԿ-ի խաղաղապահ ուժերի տեղակայման «մեծ համաձայնագրի» ստորագրումից հետո: Ներկայացնում ենք ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանի մեկնաբանությունները այդ խնդրի շուրջ:

որ Դուք ընկալվարում եք Լեռնային Ղարաբաղի հարցով բանակցություններում հայկական կողմը հաշվի առնելով այդ հարցում Ձեր փորձը:

– Այդ նշանակումը կապվում է այն բանի հետ, որ մինչ այդ վերջին երկու տարիների ընթացքում ես նախագահից ստացել եմ նման հատուկ հանձնարարություններ, եւ, նախագահի կարծիքով, ապագայում ես նման հանձնարարություններ կատարելու համար օգտակար կլինեի այդ նշանակումը:

Ինչ վերաբերում է բանակցությունների ղեկավարմանը, դա նույնն է մի ամբողջ բնույթ:

– Ո՞րն է Ձեր նշանակումը համեմատած Ղարաբաղի հարցում Հայաստանի դիրքորոշման փոփոխություն:

– Հայաստանի դիրքորոշումը եղել է սկզբունքային ու հետեւողական, հետեւաբար, կախված չէ որեւէ անհատի դրսեւորից:

– Ինչպե՞ս է ընթանում Լեռնային մեծ համաձայնագրի նախապատրաստումը, եւ ի՞նչ հարցերի շուրջ կան տարաձայնություններ ադրբեջանական կողմի հետ:

– Մեծ համաձայնագրի նախապատրաստումն ընթանում է շատ դանդաղ: Ադրբեջանական կողմի հետ տարաձայնություններ կան հարցի լուծման հասնելու փուլերի կապակցությամբ. Շուշիի եւ Լաչինի հարցերում, խաղաղարար ուժերի հարցում: Նկատի ունենալով մեծ համաձայնագրի նախապատրաստումը կարեւոր է հասկանալ, որ մեծ համաձայնագրի նախապատրաստումը կարողանա:

– Կա՞ արդյոք մոտ ժամանակներս Մոսկվայում Լեռնային Ղարաբաղի հարցով քառակողմ մակարդակի հանդիպման պայմանավորվածություն, եւ Հայաստանն ի՞նչ է սպասում նման հանդիպումից:

– Նման հանդիպման հնարավորություն կար Բուդապեշտից առաջ, բայց տեղի չունեցավ Ալիեւի առողջական վիճակի պատճառով: Բուդապեշտից հետո նման հանդիպումը Լեռնային Ղարաբաղի ժամանակացույցի, դա անկարելի կլինի:

– Ի՞նչ ձեւով է անդրադառնում Ադրբեջանի խորհրդարանում նավթային համաձայնագրի վավերացումը ստորագրման իրադրության վրա: Ի՞նչ չափով է համաձայնությունը շոշափում Հայաստանի շահերը, եւ այն ինչպե՞ս կարող է անդրադառնալ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի վրա:

– Նախ պետք է նշել, որ Ադրբեջանի խորհրդարանը նավթային համաձայնագիրը չի վավերացրել, այլ պարզապես ընդունել է, իսկ դա բավարար չի համարվել կոնսորցիումի կողմից:

Համաձայնագրի կայացությունը կա նաեւ նոր քաղաքություն, որը կապված է Ադրբեջանի կողմից իր բաժնի 25 տոկոսը Իրանին վաճառելու նախնական համաձայնության հետ: Իսկ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի վրա նավթային համաձայնագիրը կանդրադառնա այն չափով, որ Ադրբեջանը հույսեր ունենալով, թե կոնսորցիումի անդամները կարող են ճնշում գործադրել Հայաստանի վրա բանակցություններում զիջումների գնալու, կարծրացրել է իր դիրքորոշումը: Դա անշուշտ չի ստացվի, սակայն կդժվարացնի բանակցությունների ընթացքը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
«Իրավունք» թերթից

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՐԱՏՈՒՄ

Միջազգային դիտորդներն անհրաժեշտ են

Սկիզբը էջ 1

Ըստ պրն Ղուկասյանի, առանց տարանջատիչ ուժերի հնարավոր չէ ռազմաճակատի վերջնական կարգավորում: «Մենք նախապատվությունը չենք տալիս այս կամ այն ուժին, գտնելով որ ցանկացած միջնորդական ջանքեր, որոնք ուղղված են հիմնախնդրի իրական կարգավորմանը, պետք է միայն ողջունել: Ղարաբաղյան կողմը համաձայն է եւ ռուսական եւ միջազգային անվտանգության ուժերի տեղաբաշխմանը: Սակայն մենք, նախկինի պես, անթույլատրելի ենք համարում Թուրքիայի ցանկացած մասնակցություն խաղաղարար զորախմբերին», նշեց արտգործնախարարը: Ըստ որում Ղարաբաղի այս դիրքորոշումը ընդունում է ընդդիմությունը եւ Ռուսաստանի, եւ եվրոպայի դիվանագետների կողմից, եւ արդեն գոյություն ունի բանավոր պայմանավորվածություն, որը մոտ ժամանակներս կամրագրվի համապատասխան փաստաթղթերում: Ըստ այդ պայմանավորվածության, առանց հակամարտող կողմերի համաձայնության, ոչ մի պետություն իրավունք չունի զորքեր ուղարկել հակամարտության շրջան:

Աշխատանքային ակտիվության միջազգային կազմակերպության հետ

Աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունը (ԻԼՕ) եւ ՀՀ վիճակագրության ու ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը ստորագրեցին հետագա համագործակցության մտադրությունների արձանագրություն: Փաստաթուղթը ստորագրվել է դեկտեմբերի սկզբին, հանրապետության վերոհիշյալ գերատեսչությունների հրավերով միջազգային այդ կազմակերպության համանախագահ ԻԼՕ-ի վիճակագրական բյուրոյի տնօրեն Ֆարհադ Մեհրանի եւ աշխատակից Ի. Չերնիշեւի Հայաստան կատարած երկօրյա այցի ընթացքում:

Արձանագրությամբ նախատեսվում է, որ աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունը Հայաստանի վիճակագրության ու աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությանը օգնություն ցույց կտա զբաղվածության, գործազրկության, աշխատավարձի, աշխատուժի արժեքի եւ աշխատանքի ծախսերի, մասնավոր տնտեսությունների եկամուտների եւ ծախսերի հարցերին վերաբերող ընտրանքային հետազոտություններ նախապատրաստելու եւ անցկացնելու, ինչպես նաեւ մասնագիտությունների ազգային դասակարգում մշակելու գործում: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Ֆրանսիայի դեսպանատունն օգնում է ծերանոցին

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Արդեն առիթ ենք ունեցել տեղեկացնել Երեւանի ծերանոցում ստեղծված ծանր կացության մասին: Կերի ապրանքի պակասը ստիպում էր մահվան դատապարտել տասնյակ ցեղական նժույգների: Ծերանոցի հուսահատ ղեկավարությունն օգնության համար դիմել է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատուն: Որպես առաջին արձագանք այստեղ սկսվել է հանգանակություն: Պիեռ Օրթոլին եւ շատ աշխատակիցներ դրամ հավաքելով փոխանցել են ծերանոցի ղեկավարությանը՝ դատապարտված ձիերի համար կեր ձեռք բերելու նպատակով: Միաժամանակ նրանք խոստացել են դեսպանատան մակարդակով համապատասխան հովանավորներ փնտրել: Ձիերի նորմալ ձմեռման համար պահանջվում է նվազագույնը 10 հազար դոլլար, ինչպես տեղեկացանք Ֆրանսիայի դեսպանատանը, անգուգական տիկին դը Կարբինգն արդեն իսկ ծիաբուծությամբ զբաղվող ընկերություններ է փնտրում Ֆրանսիայում «օժանդակելու Հայաստանին, որն իր քաղաքական ու տնտեսական պատերազմի խնդիրներին զուգահեռ կարող է կորցնել զտարյուն նժույգները, որ ժամանակին փառք են բերել հանրապետությանը»:

ԱԼԱՐՄ

Երեւանի բնակելի շենքերը աղետալի վիճակում

Անհավատալի տարածություններ անցկացնելու արդյունքում գործերին ավելացրեց եւ մեկը խոր հետեւից մյուսին շարքից դուրս գալ բնակելի շենքերի ջրամատակարարման եւ կոյուղու համակարգերը: Իրականում բազմաթիվ անապատներ է սառնում, թե այս կամ այն քաղաքամասում տասնյակ շենքերի ջրի խողովակները պարզապես սառույց դարձել են, եւ բնակիչները ստիպված են լինում դույլերով ջուր հասցնել կամ այն հարեւան շենքերից, որ դեռ դիմանում են, ինչ կարգին է, կամ սեփական տներից: Տեղեկություններ կան նաեւ, թե կան շենքեր, որտեղ շարքից դուրս է եկել նաեւ կոյուղին «դրանից բխող հետեւանքներով»: Իսկ թե ինչ հետեւանքներ են լինում դրանից, բացատրել է հարկավոր:

Իսկապես, երկու տարի կատարված են մի կերպ պայքարել ցրտի դեմ կամ գտնել այս կամ այն լավ տեղավորվելու եւ ելք գտնելու տարբերակ, սակայն, բնակարանային, շենքերի կոմունիկացիաները մնում են անպաշտպան, իսկ դրա աղետալի հետեւանքները դժվար թե հաղթահարելի լինեն: [illegible]

շահագործման փորձության մեջ Կանո Խոշաբեկյանը խոստացավ մանրամասն տեղեկություններ տալ առաջիկայում: Իհարկե, մենք չենք կասկածում, որ քաղաքի իշխանությունները այս ամենը կանխելու համար արել են հնարավորը, սակայն չենք կասկածում նաեւ, որ դրությունն այսօր այդքան միջոցներ պարզապես չունի: Մինչդեռ անցած ընթացքում անհրաժեշտ էր ջերմային կառուցել ջրամատակարարման եւ կոյուղու ամբողջ համակարգը, ինչը որ կերել փորձել տարածվել ճյուղերը, եւ այլն: Նայած թե որքան դեռ կարելի էր անել գոնե բնակչության միջոցներով կամ նրանց օգնությամբ երեւի սա խնդիրն այն դեպքն է, երբ «խեղդվողների փրկությունը խեղդվողների գործն է»: Բազմաթիվ շենքերում խնդիրը հենց այդպես էլ լուծվել է. բնակիչներն իրենց են տարբեր միջոցներով հայթայթել խողովակները, փակել նկուղների «ծակուծուկերը» եւ փակել շենքը: [illegible]

Ա. Ի.

ՓԱՍՏ

Անտառն ամեն ինչից թանկ է

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հանրապետության գլխավոր անտառապետ պրն. Ֆ. Մարգանյանը հայտնեց, որ ՀՀ կառավարության մայիսի 30-ի թիվ 265 որոշմամբ «Հայանտառ» միավորմանը հանձնարարվել է սանիտարական հատումների ձեւով իրականացնել 100000 խմ հատում: Միավորումը կատարել է իր պարտավորությունները եւ դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ արդեն պատրաստել է 101,2 հազար խմ փայտ, ասելով հատումները դադարեցվել են: Նշված ծավալի քանակությունը հիմնականում հատվել է Նոյեմբերյանի, Թումանյանի, Իջեւանի, Գուգարքի, Գորիսի, Կապանի շրջանների անտառներից: Ամբողջ փայտի 5 տոկոսը բաշխվել է բոլոր գործատեղի կոմիտեներին: Պրն Մարգանյանը նշեց, որ Երեւանի քաղաքին հատկացվել է 34300 խմ փայտ: Սակայն գործկոմների ոչ բարեխիղճ աշխատանքի հետեւանքով փայտանյութի մի մասն է հասցվել Երեւան («Հայանտառ» փայտանյութը տեղափոխված է մինչեւ ճանապարհի եզրը): Վերոհիշյալ Երեւանյան առկա հանգամանքով, որոնցից «Հայանտառ» միավորման կողմից կտրված փայտանյութը վաճառքի հանվի: Ի դեպ, Երեւանի համար նախատեսված փայտանյութը վաճառվել է միայն Երեւանի գործարաններին: Ինչպես նշեց պրն. Մարգանյանը, գործկոմների թերացումները պատճառ հանդիսացան նաեւ ապօրինի հատումների ավելացմանը: «Հայանտառի» փորձագետների ամենանվազագույն հաշվարկով անտառը ի վիճակի չէ ինչ որ ձեւով ազդել Երեւանյան վրա (500 հա անտառը ունի միայն մեկ անտառապահ): Նկատվել են նաեւ անտառապահներին զուգահեռ ծեծի են ենթարկելու բազմաթիվ փաստեր: «Հայանտառի» կողմից կազմվել է 756 ակտ, հարուցվել է 12 քրեական գործ: Անտառի վնասը գնահատվում է 12 մլն դրամ: Միավորման ուժերով բանակցվել է 2500 խմ փայտանյութ, որի մի մասը հատկացվել է զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին (թվով 210 ընտանիք): Ապօրինի հատումներից շատ են տուժել Աբովյանի, Հրազդանի շրջանների անտառները եւ Դիլիջանի, Վանաձորի քաղաքամերձ հատվածները:

ՄԱԿ-ի FAO կազմակերպության օգնությամբ նախատեսվում է Հայաստանում կատարվելու են տնկման աշխատանք 2000-4000 հա չափով «մեղմ» տարածքներում: Ծրագիրը գործելու է 1995 թ. մարտից, կավարտվի 2000 թ.:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հեռախոսներն էլ են մրսում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հանրապետությունում ցուրտ եղանակն ազդեցություն է թողնում նաեւ մայրաքաղաքի հեռախոսացանցի աշխատանքի վրա: Կապի ծառայության հեռախոսացանցի կենտրոնական հանգույցից ստացված տեղեկատվության, հեռախոսակայաններում ցածր ջերմաստիճանի հետեւանքով խախտվում է սարքավորումների կանոնավոր աշխատանքը: Դրան ավելանում է նաեւ կաբելային տնտեսության չափազանց վատ վիճակը: Ներկայումս հեռախոսացանցում արձանագրված է մոտ 600 կաբելային վթար:

Ցածր է ֆիմարտարդության իրացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Անցած 10 ամիսների հաշվարկով ցածր է հանրապետության ֆիզիկական արդյունաբերության արտադրանքի իրացման ծավալը: Համաձայն ՀՀ արդյունաբերության նախարարության տվյալների, ընդհանուր հաշվով այն կազմել է արտադրանքի ընդամենը 30 տոկոսը: Արտադրանքի իրացման առումով որոշակի առաջընթաց կա հատկապես ոսկերչական արդյունաբերությունում: Այն կազմում է արտադրանքի մոտ 80-90 տոկոսը: Սննդամթերքի, անցած 10 ամիսներին նկատվել է արդյունաբերական արտադրանքի իրացման աճ, որը կազմել է մոտ 8 տոկոս:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Գրանցված է հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ձեւավորում / 581841
Ոճը եւ ստուգումը ՊԱՎԵԼ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Արդեն գրեթե երկու տարի է, ինչ արյունալի իրադարձություններ են ծավալվում Չեչնիայի Հանրապետությունում: Դրանց վերաբերող տեղեկությունները առատ են եւ, որպես կանոն, անհամապատասխան հակասական:

Այսպես թե այնպես, Չեչնիայի իրադարձությունները դիտվում են Ռուսաստանի բազմաթիվ ժողովուրդների շահերից, եւ հակամարտության լուծման մեջ «ամուր ձեռքի» կիրառումը համապատասխանում արժանացավ կուսակցական Ռուսաստանի քաղաքական շրջանակներում: Արդեն մի շարք քաղաքական կուսակցություններ, հասարակական կազմակերպություններ հանդես են եկել հակամարտության լուծման նոյնատիպ ղեկավարության կողմից կիրառվող ուժային միջոցների քննադատությամբ: Անվիճելի է մի բան, պատմական քաղաքական գործիչներ փոքր ինչ հախուռն եւ ցանուցրիվ կերպով են այն բանին, որ ընդդիմության ներկայացուցիչները (Ումար Ավտուրխանով, Ռուսլան Խասբուլատով, Բեսլան Գանտեմիրով, Ռուսլան Լաբազանով) չհամաձայնեն այդ բանակցություններին:

Սակայն, երբ ճնշում այդ բանակցությունները, առա պարզ կդառնա, որ դրանց բազմ ուղղումները ուժի մեջ են մինչեւ երկու կողմերից դրանց առաջին խախտումը: Ջոհար Դուդաեւը կանգնած է ամուր դիրքերում եւ մտադիր չէ զիջել իր երկրի ինքնիշխանությունը:

Ռուսական կողմը բանակցությունների զուգընթաց դանդաղ առաջ է շարժվում, անցնելով արդեն ռազմական շրջափակման օղակը մայրաքաղաք Գրոզնիի շուրջը:

Չեչնիայի հակամարտության շրջանում ուժերի այս ամբողջ դասավորությունը միանշանակ կերպով չի մեկնաբանվում ինչպես Ռուսաստանում, այնպես էլ արտասահմանում: կանանց ու երեխաների թիկունքում իրենց տեղերում կմնան միայն «մահապարտները», որոնց մեջ կան նաեւ Դոնի բարբարներ, Աբխազիայից, Դաղստանից, Ինգուշեթիայից, Թաթարստանից, Ադրբեջանից, Թուրքիայից, Աֆղանստանից եկածներ:

Չեչնիայի ճգնաժամի լուծման համար Ռուսաստանի ղեկավարության պատրաստած սցենարը կոչված է ոչ միայն Չեչնիան պահելու Ռուսաստանի կազմում, այլեւ պահպանելու ռուսական պետության ամբողջականությունը: Այն կկասեցնի ժամանակին կերպով եւ դաժանորեն: Միայն այդպիսի միջոցը Ռուսիա Եվրոպային քաղաքական բարձր վարկ կտա որպես պետության եւ սահմանադրության շահերին անսահման նվիրված գործչի: Ինչ վերաբերում է ժողովրդավարական եվրոպական ուժերին, դա պայմանավոր

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Մտրակ եւ բլիթ»

Չեչնիայի ճգնաժամն օրակարգում

են նախընտրական արշավ ծավալում: Եւ այս գործում, իհարկե, առաջին տեղում են փաստերը, որոնք վկայում են իշխանությունների անզոր անհեռանկար «սխալների» մասին: Այս անգամ ղեկավարության մեջ ուժեղ պաշտոն չստացած հանրությունը վստահ ընդդիմության ձախին Լ. ռուսերով քաղաքական վերծ լուծել, չափից ավելի ցանկաց եւ հանձնվեց հոգեւորին:

Մոսկվայի Պուշկինի հրապարակում կայք կողքի անցկացվեցին «խաղաղության» հանրահավաքներ, եւ դա ուժեղ մեկին չցանկացավ: Անկի ճիշտ, երբ Չեչնիայում ծավալվում են զանգ ռազմական իրադարձություններ, առա Մոսկվայում ծավալվել են քաղաքական ճակատամարտեր: Ամենքը համոզվեցին այն կարծիքին, որ չպետք է զորքեր մտցնել Չեչնիա: Բայց արդեն ուշ էր: Դրանք մտել են եւ չորս երթուղիներով անհետաձգելի շարժվում են դեպի մայրաքաղաք Գրոզնի: Այսօրվա Չեչնիայում ճգնաժամի լուծման առաջին փուլն արդեն ավարտված է: Զորքերը կանգնած են Գրոզնիից 20-30 կմ հեռավորության վրա:

Մինչդեռ նրանից բանակցություններ են ընթանում Չեչնիայի իշխանությունների եւ Ռուսաստանի ղեկավարության միջեւ: Այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե դրանք կշարունակվեն ընդհուպ մինչեւ ճգնաժամի լուծման պահը: Չեչնիայի կողմին հաջողվեց միայն հաս- Արդեն խոսվել է այն մասին, որ շատ պետություններ Չեչնիայի ճգնաժամի լուծման առթիվ իրենց տեսակետն արտահայտել են այն ոգով, թե «դա Ռուսաստանի ներքին գործն է»: Իրոք, նրանք բոլորը, ինչպես նաեւ Ռուսաստանը, ժամանակին անտարբեր հետեւում էին Հայկի իրադարձություններին: Այնպես որ, ինչպես ասում են, ամեն ինչ ընդունված մասշտաբի վրա է:

Ռուսաստանի ներսում Չեչնիայի ճգնաժամի վերաբերող տեղեկատվությունը խիստ բազմազան է: Ըստ որում, մեկ թվում է, թե առկա է քաղաքական մեկնման խառնաշփոթի մեջ ռամկավար միտում, քանզի այդ «հաղորդումների» մեծ մասը ակնհայտորեն արտաբերվում է այն ամենը, ինչ իրականում տեղի է ունենում Չեչնիայում: Գրեթե բոլոր հաղորդումներ կարելի է բաժանել երկու կարգի, առաջինները պաշտպանում են նախագահ Բորիս Ելցինի գործողությունները, երկրորդները կոչ են խաղաղ կարգավորմանը: Պաշտոնները բախվում են միմյանց, վարվում են բանակցություններ, եւ սեղմվում է օղակը Գրոզնիի շուրջը, որտեղ էլ առայժմ իր բավականին բազմած է Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւը: Այս իրավիճակից միայն մեկ ելք կա. դա Ջոհար Դուդաեւի անձնատուրությունն է, քանի որ մինչեւ դեկտեմբերի 15-ը գրեթե ամբողջ մարտական տեխնիկան կոմիտեին, եւ անգին ված է ոչ միայն նախընտրական արշավով, այլեւ որոշ խմբային արտասահմանի ընդդիմության ծայրը «խաղացնելու» ձգտմամբ: Այդպես անհնար է բացատրել խաղաղ կարգավորման օգտին հանդես եկած Եգոր Գայդարի այն խոսքերը, թե ինքն եւ իր «Ռուսաստանի ընտրություն» խմբակցությունը դեմ կլինեն նախագահի պաշտոնանկությանը:

Չեչնիայի ճգնաժամը եւ դրա լուծման միջոցները շատ են հիշեցնում լավ հայտնի «մտրակի ու բլիթի» սկզբունքը: Այդ սկզբունքը ԱՄՆ-ի ղեկավարությունը տասնամյակներ շարունակ լայնորեն օգտագործում էր հատկապես լատինամերիկյան երկրների հետ իր հարաբերություններում:

Ռուսաստանի ներկա պայմաններում այդ սկզբունքը կիրառվում է Ռուսաստանի սուբյեկտի Չեչնիայի նկատմամբ: Եւ երբ «մտրակն» արդեն երեւում է, առա ժխտել են կարեւորության տեղի այն հանգամանքին, որ այն Չեչնիա է բերվել «բլիթի» հետ մեկտեղ: Վերջինս ներկայացնում են տնտեսական այլարը, սոցիալական արդարության երաշխիքները, երկու միլիարդանոց ֆինանսավորումը, արտադրական ձեռնարկությունների, ավելի ճիշտ, բնակարանի կյանքի վերականգնումը: Այս ամենը ճիշտ ժամանակին է արվում տանջահար ժողովրդի համար:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,

Պատմագիտության թեկնածու

ԿԱՍԱԲԼԱՆԿԱ

«Իսլամական կոնֆերանսը» Հայաստանին համարեց ագրեսոր

ԿԱՍԱԲԼԱՆԿԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանն ուղղված միջազգային հանրության անհանդուրժողականությունը քաղաքական փաստաթղթերից մեկը հաստատեց այստեղ «Իսլամական կոնֆերանս» կազմակերպության արտգործնախարարների խորհրդի նիստում ընդունված բանաձեւը: Երեկ Կասաբլանկայից «Արմենպրես»-ի թղթակցին տված հարցազրույցում հանձնաժողով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակ, որոշ չպարտավորեցնող ձեւակերպումների, Հայաստանն այդ բանաձեւում ճանաչվում է ագրեսոր: Բանաձեւով Հայաստանից պահանջվում է իր զորքերը դուրս բերել գրավյալ տարածքներից: Ներառյալ Շուշին եւ Լաչինը: Փաստաթղթի հեղինակները ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդից պահանջում են առավել խստորեն հատուկ հետապնդում եւ վճռական լինել ընդունված բանաձեւերի կատարման հարցում: Բացի դրանից, ինչպես լրագրողներին ասաց Ադրբեջանի արտգործնախարարը, ընդունվել է եւս մեկ փաստաթուղթ, որով կազմակերպության անդամ երկրներին կոչ է արվում անհրաժեշտ տնտեսական ու մարդասիրական օգնություն հատկացնել Ադրբեջանին:

Փորձագետների ուշադրությունն են գրավում այն փաստը, որ բանաձեւում ընդգծվել է ԱՊՀ անդամ մի շարք երկրների Կազախստանի, Ուզբեկստանի, Թուրքմենիայի եւ Տաջիկստանի անմիջական մասնակցությամբ, որոնք Կասաբլանկայի խորհրդակցությունից առաջ, թեեւ ռեալիզմի ոչ առանց Ռուսաստանի ճնշման, ձգտում էին հեռու մնալ Ղարաբաղի հակամարտությունից:

Սակայն ինչպես դա կանխատեսվում էր, ԱՊՀ շրջանակներում նրանց ստանձնած պարտավորությունների կատարման վրա, ցույց կտան դեկտեմբերի 23-ի բանակցությունները:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ուկրաինայում 40 հազար ինֆարկտ

ԿԻԵՎ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Ուկրաինայում նկատվում է ինֆարկտի հիվանդությունների թվի աճ: Վիճակագրության տվյալների համաձայն, վերջին երեք տարում կյանքից ինֆարկտ ունեցած է շուրջ 40 հազար մարդ:

Գրեթե ամբողջ «Վիսկասը» գնում են ոլիգցերիաները

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Քաղաքում կատուների համար ստացվող «Վիսկաս» կերի միայն 15 տոկոսն են գնում Սանկտ Պետերբուրգի մասնագիտացված խանութները, հայտնեց մի լավատեղյակ աղբյուր, չցանկանալով հրապարակել իր անունը: Նրա տեղեկությունների համաձայն, մնացած 85 տոկոսը ծախս են բերում քաղաքի ոլիգցերիաների ներկայացուցիչները: Թե ինչի սին է «կատվի ուրախության» հետ դա ճակատագիրը, կարելի է միայն գուշակել:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կրկին արծարծվում է Սեւծովյան նավատորմի բաժանման հարցը

ԿԻԵՎ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Երեկ Կիեւի մերձակայքում սկսվեցին Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի կառավարական պատվիրակությունների երկօրյա բանակցությունները, որոնք առնչվում են երկու երկրների բարեկամության ու համագործակցության պայմանագրի նախագծի լրամշակմանը: Ուկրաինայի պատվիրակությունը գլխավորում է առաջին փոխվարչապետ Եւգենի Մարչուկը, ռուսաստանյանը՝ հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Յուրի Դուբինինը: Ինչպես հայտնի դարձավ ՌԻԱ-ի թղթակցին, բանակցություններում արծարծվելու է Սեւծովյան նավատորմի բաժանման հարցը:

Քննարկվում են Ղազախստանի ռուս փոքրամասնության իրավունքները

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Այսօր այստեղ Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը կբանակցի Ղազախստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Քասիմժոմարտ Թոկաեւի հետ: Ինչպես հայտնեցին Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում, քննարկման գլխավոր թեման կլինի Ղազախստանի ռուս փոքրամասնության իրավունքների խնդիրը: Ռուսական կողմը մտադիր է Ղազախստանին լրջորեն առաջադրել այդ երկրում ռուսների շահերի պաշտպանության հարցը:

Թուրքմենստանում ավիատոմսերը տասնապատիկ թանկացան

ԱՇԽԱԲԱԴ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Այսօր թուրքմենական օդանավերը կիսով չափ դադարել են մեկնում ԱՊՀ երկրներ: Դրա պատճառը տոմսերի կտրուկ (8-10 անգամ) թանկացումն է: Այսպես, Մոսկվա թռչելու համար հիմա հարկ է լինում վճարել 3750 մանաթ (նախկինում 550 էր): Իշխանությունները այս իրավիճակը բացատրում են ԱՊՀ հանրապետություններում օդանավերի լցարկման եւ սպասարկման ծախսերի աճով: Սակայն Թուրքմենստանի քաղաքացիական ավիացիայի ազգային վարչության ղեկավարությունը այդպես էլ չկարողացավ բնակչությանը պարզաբանել, թե ինչու միաժամանակ տասնապատիկ թանկացել են նաեւ ներքին գծերի ավիատոմսերը:

ԱՇԽԱԲԱԴ

Թուրքմենստանն անդամակցեց Զարգացման իսլամական բանկին

ԱՇԽԱԲԱԴ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Թուրքմենստանը մտցվեց Զարգացման իսլամական բանկի լիիրավ անդամների ցանկի մեջ: Այդ որոշումն ընդունվեց այսօր բանկի կառավարիչների խորհրդում: Դեռ նախքան այդ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությանն անդամակցելը, վերջինս Թուրքմենստանին անտոկոս վարկեր էր հատկացրել գծերի իրանա-թուրքմենական սահման խճուղի կառուցելու, հոգեւոր դպրոցներ հիմնելու, ինչպես նաեւ Աշխաբադ-Նեբիդագ-Կարակում ջրանցքի 100 կիլոմետրանոց հատվածը ներդրողներին տեխնիկատնտեսական հիմնավորման մշակումների համար:

ՄՈՍԿՎԱ

Միասնական ընդդիմադիր կառույցի ստեղծման ծրագրեր

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: 16 ընդդիմադիր կազմակերպություններ իրենց խորհրդակցությունում քննարկեցին փոխգործողության ձեւերը եւ միասնական ընդդիմադիր կառույցի ստեղծման հարցը: Այդ մասին երեկ մամուլի ասուլիսում հայտնեց «Ռուսաստանի համաժողովրդական դաշինք» հասարակական քաղաքական շարժման ղեկավար, Պետդումայի պատգամավոր Սերգեյ Բաբուրինը: Ընդամենը նա ափսոսանք հայտնեց, որ խորհրդակցությանը հրաժարվել են մասնակցել որոշ կազմակերպություններ, այդ թվում Ռուսաստանի կոմկուսը եւ Ագրարային կուսակցությունը:

Նոյեմբերին Ռուսաստանում աճը կազմել է 14,1 տոկոս

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Նոյեմբերին Ռուսաստանում սղաճի մակարդակը կազմել է 14,1 տոկոս: Նոյեմբերի 30-ից մինչեւ դեկտեմբերի 6-ը այն իջել է 3,9 տոկոսի: Այդ մասին հայտնեց Ռուսաստանի պրեզիդենտի նախագահ Յուրի Յարովը: Նա նշեց, որ Ռուսաստանի շուկայի զգալի մասը ներքին համախառն արտադրանքի մոտ 20 տոկոսը ընկնում է ստվերային տնտեսությանը: Խոստովանելով հարկերից խուսափող «սեւ շուկայի» մեծ ծավալները, պրեզիդենտը մտադիր է մոտ ժամանակներս հրապարակել դրա ցուցանիշների դինամիկան գնահատող տվյալներ: Յարովի կարծիքով, Ռուսաստանը իր տնտեսության «սեւ շուկայի» տեսակարար կշռով այսօր զբաղեցնում է մյուս երկրներին: Երկրորդ տեղն զբաղեցնում է Իտալիան, որի ստվերային տնտեսությանն ընկնում է ներքին համախառն արտադրանքի մոտ 13 տոկոսը:

Պրեզիդենտի նախագահը կասկածում է, թե մոտ ժամանակներս Ռուսաստանում այդ ցուցանիշը կնվազի: Արդեն հիմա երկրում կա գրեթե 2 միլիոն ֆերմա եւ ընկերություն: 2-3 տարի հետո դրանց թիվը կհասնի 10 միլիոնի, իսկ ներկա պայմաններում դրանց գործունեության վերահսկումն անչափ դժվար է, գտնում է Յարովը:

ԴՈՒՇԱՆԲԵ

Տաջիկ գաղթականները վերադառնում են Աֆղանստանից

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Աֆղանստանից հայրենիք վերադարձան եւս 28 տաջիկ գաղթականներ: Վերջին մեկուկես տարում քաղաքացիական պատերազմի հետեւանքով տեղահանված Տաջիկստանի 38 հազար քաղաքացիներ:

Նաեւ հաջողվում է, որ շուկայական հարաբերությունների անցնելու արագացնելու մասին նախագահ Էմոմալի Ռախմոնովի հրամանագրին համապատասխան, Տաջիկստանում ստեղծվել է առաջին «հանրային» կան ֆոնդային բորսան: Դրա հիմնադիրներն են Տաջիկստանի խնայբանկը, Ագրոարդբանկը, «Օրիենտ բանկը» եւ «Ռիգենտ» բանկը:

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

Հայացք

Ս[illegible]

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Էգեյանի խնդիրը սպառնում է Հին աշխարհին

Հույն-թուրքական սառեցված վեճերը բորբոքվում են նոր ուժգնությամբ

Ռազմավարական և ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը, [illegible]

[illegible]

Թուրքիան և Հունաստանը [illegible]

ԱՐԱՄ ՆԱՍԻԲՅԱՆ,
Ռազմավարական և ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոն

digitised by A.R.A.R.@

Ասորիների հայրենիքը Միջագետքն է։ Նախաքրիստոնեական շրջանում Միջագետքում ապրում էին երեք ցեղեր՝ Բաբելոնում խալդեացիները, Նինվեում ասորիները և ներկայիս Սիրիայի տարածքում արամեացիները։ Քրիստոնեության ընդունումից հետո նրանց բոլորին տվեցին ասորի անունը։ Թեև նրանց լեզուն արամերենն է, սակայն այն լեզվային արամերենի նշանակության մնացորդ բարբառն է կոչվում։ Ասորական եկեղեցին բա-

ժանվեց չէր հասել, բայց միշտ հիշեցնում էին, որ մենք այլազգի ենք։ Որպես քրիստոնյաների, մեզ բավական նեղում էին։ Դպրոցում երեխաները բռնում էին խաչի վրա։ Դասից հազվադեպ էի տուն վերադառնում առանց ծեծ ուտելու»։

Շրջում ենք ասորական ամայացած Իդիլ և Բաղդարաշ գյուղերում։ Այն բանից հետո, երբ կառավարության կողմից ստեղծված գյուղական պահապանների զինված ջոկատը հարձակվել է գյուղի

է, կռվել առաջին զոհն է դարձել։ Կիպրոսի դեպքերի ժամանակ մեզ շատ նեղեցին ամեն տեղ, բայց դուք էլ հայ եք։ Երբ այնտեղ թուրքերին վնասեն, մենք էլ նույնը ձեզ կանենք»։

Մարդինի եկեղեցին կառուցվել է 5-րդ դարում։ Քահանա Գաբրիել Ակյուզը մեր հարցերին խուսափողական պատասխաններ էր տալիս։

– Ասորիների առաջին արտագաղթը որևէ ձևով կապվա՞ծ էր 1915 թ. հայկական դեպքերի հետ։

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ասորիները Թուրքիայում

Մինչև Հայոց մեծ եղեռնը և Թուրքիայի Հանրապետության հռչակման ժամանակաշրջանից Թուրքիայի ամբողջ տարածքում կողք կողքի ապրում էին երեք քրիստոնյա ժողովուրդներ՝ հույները, հայերն ու ասորիները։ Ասորիները, որոնք մինչև 20-րդ դարը ապրում էին ներկայիս Հաքքարիի շրջանում, ինչպես նաև Սիրիայի սահմանակից Մարդինի նահանգում և շրջակա գյուղերում, առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին կիսեցին հայերի ճակատագիրը։ Ըստ ասորի պատմաբան Սերգիզիի տվյալների, պատերազմից առաջ Օսմանյան կայսրության տարածքում ապրող ասորիների թիվը հասնում էր մոտ մեկ միլիոնի։ 50-ական թթ.-ին դեռ Թուրքիայի տարածքում մնացել էին մոտ 50 հազար ասորիներ, իսկ այսօր նրանց թիվը չի գերազանցում 2500-ը։

Ասորիների ճակատագրով հետաքրքրվող թուրք լրագրողներ Չեթին Արիֆմանը և Բեսամ Թոգերը վերջերս շրջագայել էին Մարդինի շրջանում, տեղեկություններ հավաքելով այս հնագույն ժողովրդի Թուրքիայում մնացած փշրանքների մասին։ Շրջագայության արդյունքը եղավ 28-30 նոյեմբերին «Հյուրիեթում» տպագրված «Վերջին ասորիները» հոդվածաշարը։ Ինչպես հայտնի է, ասորական համայնք գոյություն ունի նաև Հայաստանում։ Կարծում ենք, որ ստորև թարգմանաբար բերվող հոդվածաշարը կհետաքրքրի ոչ միայն նրանց, այլև ասորիների պատմությամբ և ճակատագրով հետաքրքրվող հայ ժողովրդին։

ժանվում է ոսկերչություն, կարպետի և բամբակի։ Ըստ մոտավոր հաշվումների, ամբողջ աշխարհում ապրում են 250-300 հազար ասորիներ, 130-150 հազար կաթոլիկ և մեկ միլիոն բարեփոխված ասորիներ։ Նրանց մեծամասնությունը բնակվում է արևմուտքում, մոտ 250 հազարը՝ Միջին Արևելքի երկրներում։

2000 տարուց ի վեր նրանք ապրում էին նույն տարածքում։ Ոչ մի նվաճողության չէին տալիս, երբեք չէին ապստամբում։ Միասնությունն ու բարեպաշտությունը նրանց ազգային հատկություններն էին։ Ապրում էին անձայն, անաղմուկ, նույնն էր նրանց արտագաղթը։ Ասորիները լքում են արևելյան Միջագետքը, Մարդինը, Միդյաթը և իրենց գյուղերը։ Թողնում են բազմաթիվ իրենց պատմությունը, հուշերը, տներն ու այգիները։ Գնում են դեպի Արևմուտք՝ ԱՄՆ, Գերմանիա, Շվեդիա, Հոլանդիա և Շվեյցարիա...

60-ական թթ. սկսված արտագաղթը 1975 թ.-ից հետո նոր թափ ստացավ։ Ինչո՞ւ։ Որովհետև նվազում է Թուրքիայի ասորիների թիվը։ Թեև գաղթի հիմնական պատճառը տնտեսական է (մոտ ... ասորիների համար խուսափելու հնարավորությունները վերջի ապահովված ապագա են խոստանում), սակայն ոչ ոք չի թաքցնում, որ նրանց օգնությունը չեն ազգային խտրականության պատճառով։ 16 տարեկան հասակում Ստամբուլ տեղափոխված մի ասորի պատմում է. «Թեև Մարդինում բարեկրոնական ճնշումը երբեք սպառնալի

վրա և բազմաթիվ բնակիչներին, նրանք գնալ չեն։ Միդյաթի Մար Աբրահամ եկեղեցին հարյուր տարեկան անց է։ Նրա տերը՝ Պետրոսը, մեզ ցույց է տալիս եկեղեցու բակում գտնվող ավերված գերեզմանները։ Դարձյալ նույն գյուղական պահապանների ձեռքի գործն է։ Դագաղները բացել են ու կմախքները հանել, քանի որ ճառապատում են, որ իբր թաղված ոսկի պարունակողներ են փնտրում։

Այս կապակցությամբ մեզ լսում է Միդյաթի քաղաքապետը. «Հասկանո՞ւմ եք, այսօր ոչնչացնում են, թե PKK-ն հայկական կազմակերպություն է։ Իսկ ժողովրդի աչքում հայն ու ասորին նույնն են։ Ի՞նչ ենք անում, չենք պատկերացնում։ Նույնը եղել էր 1915-ին։ Պետությունը ասորիներին տեղահան արեց գաղթ նրանց պաշտպանելով, բայց կառավարությունների ժամանակ ծոցանն չհանեց։ Տեղի բնակիչների համար քրիստոնյան քրիստոնյա է։ Այդ պատճառով անտեղի հարյուրավոր զոհեր տվեցինք... Սիլվիի Բաթմի գյուղում մի մեծահասակ կար տառապած, թե իբր Ավանի (Արդյունքի Օգնությունը) հայ է, իսկ գյուղացիները նրան պաշտպանում են, որովհետև քրիստոնյա են։ 24 ժամ հետո գյուղը դատարկեցին...

Տիկին Էլիզե Դեմիրը Մարդինի բարեգործականի նախագահն է և պնդում է, որ ասորիների և մասը մահերի մեջ խնդիր չկա։ «Միայն, ասում է նա, գյուղերում և գյուղատնտեսներում անսանձ դիմ շատ կան։ Երբ մարդ անցրագես

– Դա խորամանկ հարց է և ես, որպես եկեղեցական, չեմ կարող պատասխանել։

– 1975-ից հետո թափ ստացած արտագաղթի պատճառը անապահովությունը չէ՞ր։

– Դա խորամանկ բնույթ է։ Տարբեր պատճառներ կարող են լինել։ Հարցրեք ուրիշներին։

Գաբրիել քահանային ամենից շատ զայրացնում է այն, որ պաշտպանված գյուղերի եկեղեցիներում մեծամասնությունը են հաստատում գյուղական պահապանները։ «Ասկ կերակրո՞ւմ եք, մարդիկ եկեղեցում զենքը ձեռքին են շրջում։ Չէ որ դա տաճար է։ Գոնե մեզ պարծենանք. Աստծու անունը կհարգվի՞»։

Դեյրուլզաֆարանում մեկ ուրիշ ասորի, որը խնդրեց իր անունը չտալ, պատմում է հետևյալը. «Միդյաթում և շրջակա գյուղերում ասորիները երկուսի արանքի մեջ են՝ մի կողմից PKK-ի, մյուս կողմից գյուղական պահապանների, երրորդ կողմից Հզբոլլահի, իսկ չորրորդ կողմից անհանդուրժող բնակիչների կողմից։ Պաշտոնական խոսակցությունը PKK-ի անդամներից շատերին հայ է հայտարարում, իսկ դա տեղաբնիկների համար միայն մեկ բան է նշանակում՝ քրիստոնյա է, ուրեմն և ասորիները օգնում են PKK-ին...

Ասորիների թիվը գնալով պակասում է, նրանց հետ միասին մոռացության գիրկն է անցնում և անհետանում 5000 ամյա մի մշակույթ...

[illegible] ՌՈՇՅԱՆ

ԱՄՆ

Ալցհայմերի հիվանդության բուժման նոր մեթոդ

Արդեն հաղորդել ենք (տես «Ազգի» նոյեմբերի 11-ի համարը) այն մասին, որ ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Ռոնալդ Ռեյգանը տառապում է Ալցհայմերի հիվանդությամբ, որն ուղեղի գործունեության խանգարման հետ կապված հիվանդություն է։ Դրանով տառապում են մոտ չորս միլիոն ամերիկացիներ։ Հիվանդության վերջնական ախտորոշումը հաստատելու համար բժիշկները մեկ տարի շարունակ զանազան ֆիզիկական և հոգեբանական փորձեր են կատարել Ռեյգանի վրա, հիմնականում բացառելու համար նմանատիպ ախտանշաններով այլ հիվանդությունները։

«Թայմ» շաբաթաթերթի նոյեմբերի 21-ի համարում տպագրված նյութից տեղեկանում ենք, որ մասնագետներին հաջողվել է գտնել նոր մեթոդ, որով առավել հեշտ ձևով և առավել կարճ ժամանակում կարելի է ճշգրիտ ախտորոշել այդ հիվանդությունը։

Նրանք հավաստիացնում են, որ Ալցհայմերով տառապող հիվանդները բացառիկ զգայնություն են ցուցաբերում ակնաբույժների կողմից օգտագործվող այն դեղորայքի նկատմամբ, որն օգտագործվում է աչքի զննության ժամանակ բիբը մեծացնելու համար։ Այդ դեղի նկատմամբ հիվանդի հակազդեցությունից կարելի է որոշել հիվանդության զարգացման աստիճանը, բացատրում են մասնագետները։

Այդ միջոցով հիվանդության հայտնաբերման գաղափարը պատկանում է Հարվարդի բժշկական ինստիտուտի նյարդաբան Հանտինգտոն Պոտերին, որն ուշի ուշով վերջին տարիներին հետևում էր մտավոր հետամնացության հետ կապված [illegible] դաուն կոչվող ախտանշանով տառապող հիվանդների ուղեղի գործունեությանը։ Նա պարզել է, որ ուղեղի ժառանգական այդ խանգարումը հեշտհեշտ զարգանալով կարող է առաջ բերել Ալցհայմերի հիվանդությանը բնորոշող ախտանիշներ, և որ այդ հիվանդությամբ տառապողները գերզգայուն են տրոպիկամիդ կոչվող դեղորայքի նկատմամբ, որը հիմնականում օգտագործվում է աչքի բիբը լայնացնելու համար։ Հետագայում Պոտերն իր մտահղացումը հայտնել է Բոստոնի կանանց հիվանդանոցի նյարդաբան Լեոնար Սինտոյին, և նրանք միասին հետազոտել են այդ դեղորայքի ազդեցությունը 70 տարեկանն անց 58 հիվանդների վրա։ Նրանց աչքերին տրոպիկամիդի թեթև լուծույթի կաթիլներ կաթեցնելուց հետո Ալցհայմերի հիվանդությամբ տառապողների մոտ բիբը լայնացել է 13, մինչդեռ մյուսներինը ընդամենը 4 տոկոսով։ Ընթության ենթարկվածների մեջ ամենահետաքրքիր դեպքը կատարվել է մի ծերունու հետ, որի մոտ միայն այդ հիվանդությունը բնորոշող ուրիշ ախտանիշներ չէին հայտնաբերվել։ Փորձից հինգ ամիս անց նրա հիշողությունը միանգամից վատթարացել է։

Երկու բժիշկների համագործակցությունը շարունակվում է։ Նրանք ծրագրում են հաջորդ տարվա ընթացքում 400 հիվանդ հետազոտել, տալով նրանց հիշողության վատթարացումը դանդաղեցնող դեղամիջոցներ։ Եթե հաջողության հասնեն դրանում, ապա բժշկությունը մի քայլ եւս կատարած կլինի հանուն մարդկանց առողջության մղվող պայքարում։ Հ. Օ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հրադադարի համաձայնագիր Շրի Լանկայում

ԴԵԼԻ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Շրի Լանկայի կառավարությունը եւ «Թամիլ Իլամի ազատագրման վագրեր» անջատողական խմբավորման ղեկավարները համաձայնության հասան կրակը դադարեցնելու եւ հաշտության բանակցություններ սկսելու շուրջ։ Այսօր, այստեղ ստացված տեղեկությունների համաձայն, այդ մասին հայտարարել է երկրի նախագահ Չանդրիկա Կումարատունգեն լանկացի լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ։ Նրա խոսքերով, մոտ օրերս [illegible] ուժի մեջ կմտնի հրադադարի համաձայնագիրը։

Ռուանդացի պատվիրակները հաշտության կոչ են անում

ՆԱՅՐՈԲԻ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռուանդայի անցումային խորհրդարանի առաջին նստաշրջանի պատվիրակները աֆրիկյան այդ երկրի ժողովրդին էթնիկական հաշտության կոչ արեցին միջցեղային կոտորածների ընթացքում շուրջ մեկ միլիոն մարդ զոհվելուց հետո։ Ռուանդայի մայրաքաղաք Կիգալիում երկուշաբթի օրը բացվեց այդ անցումային բարձրագույն օրենսդիր մարմնի առաջին նստաշրջանը, որը կոչված է պետությունը հինգ տարի հետո հասցնել ժողովրդավարական կառավարման։

Մեխիկա. «Եղբայրասպան պատերազմը» կանխելու կոչ

ՄԵԽԻԿՈ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մեխիկայի Չիապաս նահանգում խաղաղության կարգավորման ազգային միջնորդ հանձնաժողովը հակամարտ կողմերին կոչ արեց կանխել «եղբայրասպան պատերազմի» վերսկսումը։ Ինչպես նշվում է երկուշաբթի օրը Մեխիկայի մայրաքաղաքում հրապարակված հանձնաժողովի հայտարարության մեջ, նահանգի իրադրության կտրուկ սրման կապակցությամբ կողմերը պետք է ձգտեն նվազեցնել պատերազմի վտանգը եւ նպաստել արդյունավետ երկխոսությանը։

Ստամբուլ. Ռումբի պայթյունից 1 սպանված եւ 1 վիրավոր

Ստամբուլում ռումբի պայթյունից զոհվել է 1 մարդ, վիրավորվել մի այլ քաղաքացի։ Ոստիկանության կարծիքով, երկու զոհերն էլ մեքենայում ռումբ տեղադրողներ են։ Մեքենան բարձված էր կրոնական գրականությամբ։ Համաձայն «Ազատություն» ռադիոկայանի դեկտեմբերի 13-ի հաղորդման, այսօր Ստամբուլում շատ են ձախակողմյան ու մահմեդական ընդհատակյա խմբավորումները։ Դրանից բացի, Ստամբուլի խաղալիքների խանութներից մեկի մոտ դեկտեմբերի 13-ին մեկ այլ ռումբի պայթյունից վիրավորվել է 7 մարդ։ Լ.Տ.

ՔՎԵԲԵԿ

Կեցցե՛ չեզոք Ֆրանսիան

Յունվարի կեսերին Փարիզ կայցելի Ժակ Պարիզոն, որը Կանադայի Քվեբեկ նահանգի նորընտիր վարչապետն է։ Այդ նահանգում բնակվում են առավելապես ֆրանսիացիներ, որոնք 17-18-րդ դարերի առաջին գաղութաբնակների հետնորդներն են։ Քվեբեկում է գտնվում շուրջ 3 միլիոնանոց Մոնրեալը, որն աշխարհում ֆրանսիական երկրորդ խոշոր քաղաքն է Փարիզից հետո։ Պարիզոն միաժամանակ Քվեբեկի անկախականների ղեկավարն է, որոնք ուզում են նահանգի համար ձեռք բերել ինքնիշխանության կարգավիճակ։ Ժակ Պարիզոն գոհ է, որ իր ֆրանսիացի ազգակիցները վերջապես պաշտոնական հրավեր են ուղարկել իրեն։ Ֆրանսիայի կողմից դա կարեւոր քայլ է եկող տարվա գարնանը կամ, ամենաուշը, աշնանը Քվեբեկի ինքնիշխանության առթիվ այդ նահանգում կայանալիք հանրաքվեից մի քանի ամիս առաջ։ Թեեւ հարկ է նշել, որ Ֆրանսիան այժմ առաջվա պես արտաքին չի ծեռնարկում հանուն «ազատ Քվեբեկի», այլ սոսկ բարեհաճ լռություն է դրսեւորում վճռական ճակատամարտից առաջ։ Վարչապետ Ժակ Պարիզոյի հունվարյան այցի նախապատրաստման նպատակով օրերս Փարիզ մեկնեց Քվեբեկի փոխվարչապետ, Պարիզոյի «աջ ձեռքը» համարվող Բեռնար Լանդրին։ «Լը Պուեն» հանդեսին տված հարցազրույցում նա անկեղծորեն ասաց, որ իրենք Ֆրանսիայից ուրիշ ակնկալիքներ չունեն։ Այդ երկրի վերջերս որդեգրած «ոչ միջամտություն, ոչ էլ անտարբերություն» գիծը միանգամայն գոհացնում է Քվեբեկի ֆրանսիացիներին։ Քաղաքական այդ իրադրությունն արտահայտում է Քվեբեկցի անկախականների նոր ռազմավարությունը. հաստատակամություն գլխավոր նպատակին՝ Քվեբեկի լիակատար ինքնիշխանությանը հասնելու գործում եւ միաժամանակ միջոցների ճկուն ընտրություն։ Սեպտեմբերին կայացած ընտրություններում Քվեբեկյան կուսակցության նվաճած դժվարին հաղթանակը, որտեղ նա ստացավ ձայների 44,7 տոկոսը, ընդամենը 0,4 տոկոսով գերազանցելով Ազատական կուսակցությանը, ճիշտ ասած, այնքան էլ լայն ընտրության հնարավորություն չի թողնում։ Մինչեւ օրս համոզված անկախականները նահանգում կազմել են ընտրողների հազիվ մեկ երրորդը։ Այն դեպքում, որ անկախության հանրաքվեում հաղթանակ ապահովելու համար Քվեբեկյան կուսակցությունը պետք է կարողանա իր կողմը գրավել նաեւ ինքնիշխանության չափավոր կողմնակիցներին, որոնք այնքան էլ հակված չեն դիմելու զանազան արկածախնդրությունների։ Պատահական չէ, որ կուսակցությունը որոշեց հրաժարվել արմատական անկախականության գծից։ Այսուհետեւ ենթադրվում է, որ Քվեբեկի անկախությունը կամ ձեռք կբերվի կամ կնվաճվի ընդհանուր համաձայնությամբ, կամ էլ առհասարակ չի կայանա։ «Եթե մենք ուզում ենք, որ Քվեբեկցիները հետեւություններ անեն Կանադայի դաշնակցային կառուցվածքի անձեռնմխելիությամբ, ապա պետք է նաեւ ինքներս դասեր առնենք մեր անհաջողություններից», ասում է Քվեբեկյան կուսակցության ներկայացուցիչներից մեկը։ Ժակ Պարիզոն ուզում է ինքնիշխանության հարցը համազգային եւ վերկուսակցական հնարկման առարկա դարձնել, որպեսզի ապացուցի, որ անկախությունը լավագույն հնարավոր կարգավիճակն է բոլոր Քվեբեկցիների համար։

Ինչ վերաբերում է Ֆրանսիային, նա առայժմ համոզված չէ, թե դա բավարար կլինի ներկայիս ստատուս քվոն փոխելու եւ Քվեբեկի ու Օտտավայի միջեւ ընտրություն կատարելու համար։ Այդուհանդերձ, եթե հանրաքվեի ընթացքում անկախականները հաջողության հասնեն, Փարիզը չի կարողանա խուսափել Քվեբեկի անկախության ճանաչումից։

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Վերջերս Երևանում անցկացված «Առաջին ֆիլմ» մրցույթում Թեհեյան մշակութային միության փարիզյան կողմից «Բանաստեղծական Ակոսն» մրցանակը շնորհվեց ամերիկահայ Զարեհ Ճգնավորյանին «Թագավորն բագավորաց» ֆիլմի համար: Անունը նկարահանել է ֆիլհարմոնիկի մասին պատմող «Աշխարհը և մեն» 1 ժամանոց վավերագրական ֆիլմը, այժմ աշխատում է Արարատյան հայրապետական բեմի մասին գեղարվեստական են և «հացի տեր» դիմվա բռ դարձնեն, ի տարբերություն վավերագրական տեսաֆիլմերի, որոնք ավելի հեշտ են նկարվում ու ավելի էժան են նստում»:

Ամերիկայում նկարահանված «Թագավորն բագավորաց» 11 րոպեանոց ֆիլմ է, որի ծախսերը կազմել են 4-5 հազար ամերիկյան դոլլար: Աղամի ու Եվայի մասին պատմող առասպելի գոյներով այս երաժշտական ֆիլմը (օգտագործվել է գերմանական «Փոփոլ Վուխ» նոր հեսամբլի գանասաքեւմերն են դառնում միստագասացին և ամեն բան նյութի գեղագիտական շրջանակն են կազմում: Ավելորդ չէ ասել, որ 11 րոպե հնչող երաժշտությունը խիստ ներդաշնակ է արագ փոխվող պատկերներին և ամբողջական է դարձնում բանաստեղծական այս ֆիլմը: Զուտ դիտողական տեսանկյունից ամբողջ աշխատանքը բռ բափառող, բռ անսահման նկար-պատկերների մեջ գնացիկ զգացողություն խոնարհեց

«Իմ գեղագիտական նշանը գեղեցիկ պատկեր ստեղծելն է»

Զարեհ Ճգնավորյանի «Թագավորն բագավորաց» շահել է Թեհեյանի մրցանակը

պատմող ֆիլմի վրա: 25 տարեկան է, 1992-ին ավարտել է Նյու Յորքի համալսարանի կինոյի բաժինը: Առաջին ֆիլմը նկարել է 1990-ին: Երևանում աշխատում է օպերատոր Խաչատուր Չոլախյանի հետ:

«Մրցանակ շահելը հաճելի բան է, բայց առավել ուրախացա, որ ֆիլմս միաձայնաբար հավանության արժանացավ: «Թագավորն բագավորաց» դիպլոմային աշխատանքս էր: Ֆիլմի ստեղծման համար մեկ տարուց ավելի եմ չարչարվել: ԱՄՆ-ում, համալսարանական շրջանակներում, իմ ֆիլմը մրցանակ էր շահել: «Թագավորն բագավորաց» արտառոց ֆիլմ է: Չեմ ուզում, որ մարդիկ անդրադառնան բառի, դժվարըմբռնելիի մեջ փնտրեն ու տեսնեն իմ արտահայտածը: Նույնսանկս, առաջին հերթին, գեղեցիկ պատկեր ստեղծելն է: Հոլիվուդյան կինոն մոտեցում է բաստոնին, իսկ ԱՄՆ-ում հայտնի «Նոր ալիք» («Նյու ուեյվ») ավանգարդիստական փորձարարական ուղղությունը, որի հետևորդն եմ ես, կինոն մոտեցնում է բանաստեղծությանը, նկարչությանը (Փարաջանովի արվեստում բառերն ու նկարչությունը համատարածված են):

Այս «ինտելեկտուալ» կինոյից այսօր օգտվում է նաև Հոլիվուդը, սակայն այդ մասին չի հայտարարում:

Արտերի կինոֆիլմերն այսօր ինչ խմբի երաժշտությունը) վառ գունային, դարի մեջ արագ աճող պատկերներով, կառ, խիտ, գեղեցիկ, հեսամբլի տեխնիկայով ստեղծված մի

աշխատանք է: Գայթակղության մրգը օձը ֆիլմում ոչ միայն գործուն, այլև կերպար է, այսև ֆիլմի ստեղծման տեխնիկական յուրահատուկ միջոց, ժապավենին սոսնձած օձի շաղկեի կտորները լրացնում են ժապավենին ձեռքով նկարված մյուս պատկերները, որոնք երաժշտական ռիթմին համընթաց բռբռացող, շարժանկարը հագեց պարգեւում է: Սակայն դժվար չէ ընկալել նաև գեղեցիկ պատկերի խորհուրդը, որ հեսամբլի զուգահեռներով իրար է միացնում տարբեր առասպելներ, լեգենդներ, պարզեցված բան մեկը, արգելված պտղին ուտելու անհրաժեշտ փորձով մեկի տրամադրել վարքը, շարք ձանձրալով մեկի ընտրե բարին: Ֆիլմի վերջին պատկերում զգեստավոր Ադամն ու Եվան են, իսկ նրանց մեջ նրանցից ծնված, նույն տեսքը կրող, նույն գայթակղության ներքին ենթակա շառավղություն մարդը. մի ձեռքում խնձոր, մյուսում փաթաթված օձով գավազան, գլխին ապավեն: Վերջին կադրում տոնելյան դիցաբանության մեջ հայտնի գեղեցիկը խորհրդանշող սիրամարգի փետուրն է երևում:

Զարեհն այսօր վավերագրական տեսաֆիլմեր է նկարում, բնման Հայաստանի հազար ու մի թեմաներն են: Այսօրվա մեր կենցաղը, մեր դժվար օրը վավերագրական ֆիլմի նյութ կդառնա՞ արդյոք հարցին, Զարեհը պատասխանեց. «Այսօր Հայաստանում ամենահետաքրքիրը պայքարն է, բայց իմ նպատակը մռայլ գույների մեջ ջերմության ու լույսի որոնելն է, որ ամեն օր զգում եմ կյանքում: Մնում է տեսախցիկի օգնությամբ դրանք արվեստ դարձնել»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ատոմ Եգոյանի նոր ֆիլմը. «Էկզոտիկա»

Նոյեմբերի 30-ին Ֆրանսիայի RTL և «Ֆրանս-ԷնՖո» խոսք ռադիոկայանները առավոտից մինչև ուշ գիշեր բազմիցս խոսեցին կանադահայ կինոբեմադրիչ Ատոմ Եգոյանի նոր ֆիլմի մասին. Փարիզից հեռախոսով հարցազրույցներ անցկացրին նրա հետ: 34-ամյա Ատոմ Եգոյանի 5-րդ ֆիլմը «Էկզոտիկան», դեկտեմբերի առաջին շաբաթվա ընթացքում ցուցադրվում էր Փարիզի հինգ սրահներում: Ֆրանսիական «Արտե» հեռուստաալիքով ցուցադրվում էին ֆրանսիացի և գերմանացի հեռուստադիտողների համար նախատեսված բովանդակալի ծրագրեր Եգոյանի անձի և ստեղծագործությունների վերաբերյալ: Հայաստանի կինոդիտողներին ծանոթ Ատոմ Եգոյանին կինոքննադատներն անվանում են «կինոյի խոստմնալից խենթը ու տաղանդավոր նոր երեխաներ»: Նրա «Էկզոտիկա» ֆիլմն այս տարի արժանացել է Կաննի փառատոնի Միջազգային քննադատության մրցանակին:

Ատոմ Եգոյանը ծնվել է Կահիրեում, մեծացել Կանադայի գրասենյակ Վիկտորիա ավանում, որտեղ կինոյի հետ կապված միակ բանը թերևս նրա հոր 16 միլիմետրանոց կինոխցիկն էր, գրում է «Լ' Էկսպրես» շաբաթաթերթը: Կանադական ավելի ուշ հիմնված ֆրանսիական հեռուստաալիքի շնորհիվ Ատոմը ծանոթացավ Եվրոպայի կինոյի մասնագետներ Լուիս Բունյուելի, Ալեն Ռենեի, Ինգմար Բերգմանի և այլոց գործերին:

Ատոմ Եգոյանի նոր ֆիլմին անդրադառնան ֆրանսիական բազմաթիվ թերթեր «Մոնդը», «Լիբերասիոնը», «Ֆիգարոն» և այլն: Մասնավորապես «Ֆիգարոն» նոյեմբերի գալիս Բրյուս Գրինվուդը, մեդրագանելի և հազվագյուտ բովանդակության մեկնաբանեց Թոմասի դերում Դոն Մքքելարը: Իրադարձությունների կենտրոնում ստրիպտիզով զբաղվող Քրիստինան է (Միա Քիրշներ): Թվերը ցույց է տալիս, որ Եգոյանը կարողանում է մարդկանց բարդ փոխհարաբերությունները վերարտադրել

30-ի համարում, ճշելով Տորոնտոյում ապրող Եգոյանի հայկական ծագումը, նրան համարում է եզակի արվեստագետ: «Էկզոտիկան» ֆիլմի գործողության գլխավոր վայրը հանդիսացող գիշերային ակումբի անունն է, որի ճյուղերը կտրատող ծառ է գերանի կերպ Արմինե Խանջյանը: Հավելային տեսողի դերում հանդես է բնություններն ձևավորելու նրբորեն և առանց որևէ զգեկակցման, ամբողջացնելով, որ չնայած ֆիլմի անմխիթարությանը, այնտեղ ներկա են բան չի պակաս է յուրի ճշմարտության հայեցի, որն արտացոլում է կյանքի մեր գաղափարները, մեր կյանքը մեկնելու ձևերը:

ՌԱՖՖԻ ՏՈՐՈՍ, ՓԱՐԻԶ

ԿԱՊԵՐ

Մշակութային պայմանագիր Ռուսաստանի ու Հայաստանի միջև

Դեկտեմբերի 6-ին, Մոսկվայում, Ռուսաստանի և Հայաստանի մշակույթի ֆոնդերի միջև համագործակցության պայմանագիր ստորագրվեց: Պայմանագիրը ստորագրեցին երկու երկրների մշակույթի ֆոնդի նախագահները. հայկական կողմից՝ Արեւշատ Ավագյանը, ռուսական կողմից՝ Նիկիտա Միխալկովը:

Իրավ, որևանով էլ փոխպայմանավորված բովանդակությամբ բնութագրվելու լինեն ցանկացած իրականության՝ նույնիսկ իրարամերժ տարբերը, պղտորածնեցած, մշակութային կապերը միշտ էլ իրենց առանձնահատուկ տեղն են զբաղեցրել բազմաթիվ կապերի շարքում: Ավելին, այդ կապերը, ի տարբերություն քաղաքական կամ տնտեսական ոլորտներում տարբերաբար գոյացող սահուն փոխհարաբերությունների, այսօր էլ շարունակում են ներկայանալ մի այնպիսի հանգույցի տեսքով, որին ծառայող է դառնում անգամ Մակեդոնացու անգութ սուրը: Ինչ վերաբերում է ռուս-հայկական կապերին, ապա դրա սկիզբը կարելի է փնտրել դեռևս Կիևյան Ռուսիայում: Այնուհետ՝ փոխհարաբերությունների զարգացում ուշ միջնադարում, հարուստ զարգացումներ, ապա Խորհրդային Միության ստեղծում և փլուզում և այլն... մինչև նշված պայմանագրի ստորագրումը:

Ի դեպ, վերջինիս նախաձեռնողը Հայաստանի մշակույթի ֆոնդն է, որի գործունեությունը աչքի է ընկնում մեր ժամանակներին ոչ համապատասխան բեղմնավորությամբ: Հայտնի է նրա կողմից կազմակերպված «Մշակութային աշուն» փառատոնը, որն իր ծրագրում անդրադարձել էր նաև ռուս արվեստին: Օրըստօրե ընդարձակվող ծրագրերն ակամա դուրս հանեցին հանրապետությունից դուրս գալ և ներկայացնել հայ մշակույթը արտասահմանում: Եւ ահա, օգտվելով Մոսկվա կատարած այցի բարեհաջող հնարավորությունից (Ավագյանը մասնակցում էր Համաշխարհային հայկական համաժողովին), ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը Նիկիտա Միխալկովին է ներկայացնում իր ծրագիրը, որը շուտով դարձավ Ռուսաստանի մշակույթի ֆոնդի կողմից ստորագրված առաջին պայմանագիրը: Այն նախատեսում է ազգային մշակութային կազմակերպությունների միջև կապերի ամրապնդում, բարեգործություն, պատերական, երաժշտական և այլ ստեղծագործական միությունների փոխադարձ հյուրախաղեր, երկկողմյա աջակցություն տաղանդավոր երեխաներին, ցուցահանդեսներ և անուրդ: Նշված բազմազան միջոցառումներից առաջինը կկայանա 1995-ի գարնանը, Մոսկվայում, ռուս և հայ երիտասարդ նկարիչների գործերի ցուցահանդեսավաճառի կազմակերպմամբ: Բացի այդ, Արեւշատ Ավագյանը Մոսկվայում հանդիպումներ է ունեցել նաև լավ և վրաց արվեստագետների հետ, որոնց արդյունքում պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել մոտակա ժամանակներում համատեղ ցուցահանդեսներ անցկացնել (Թբիլիսի, Երեւան, հնարավոր է նաև՝ Մոսկվա, Ռիգա): Այդ ամենով հանդերձ՝ «Մենք, ցավոք, ավելի հարուստ ենք նախաձեռնություններով, քան ֆինանսներով, մեր գործում նեցուկ որոնելու պետք է հարկադրված գնալ դեպի նորագույն և անհրաժեշտ հովանավորի կարիք»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԿԻՆՈՀՈՒՆԻՍ

Կինոժապավենները Հայաստան «Պարադիզն» է ներմուծում

Ներկայումս Հայաստան նոր կինոժապավեններ է ներմուծում հիմնականում «Պարադիզ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը: «Պարադիզը» գոյություն ունի արդեն երկու տարի: Այն համագործակցում է Մոսկվայում գործող նույնանուն կազմակերպության հետ, որը, ըստ նրա տնօրեն Սամվել Մանասերյանի, մասնակցում է միջազգային գրեթե բոլոր կինոշուկաների առք ու վաճառքին ու արտադրության իրավունք է ունի ֆիլմեր է տրամադրում նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններին:

Հանրապետական կինովարձույթը, որը 1991 թվականից պետական ֆինանսական հատկացումներ չի ստանում, գրեթե անկարող է նախկինի պես շարունակել գործունեությունը: Ըստ կինովարձույթի տնօրեն Նորայր Աղասյանի, վերջին մեկ ու կես տարիների ընթացքում գնվել է մոտ 20 ֆիլմ, բայց և «Պարադիզի» միջոցով: «Պարադիզի» միջոցով Հայաստան է բերվում տարեկան 30-35 նոր կինոժապավեն, ինչը մոտ 10 անգամ քիչ է ԽՍՀՄ տարիներին հանրապետական կինովարձույթի կողմից գնվող ֆիլմերի քանակից: Ընդ որում, մոտ 1 մլն. ռուսական ռուբլով գնվում է ֆիլմի օգտագործված պատճենը, ինչը կրկնակի էժան է նոր ժապավենի արժեքից:

Այս բոլոր ֆիլմերը Երևանում ցուցադրվում են միայն «Մոսկվա» կինոթատրոնում, այնուհետև տրամադրվում են Հայաստանի այլ շրջաններ և Արցախ:

ԼՏ

ԱՃՈՒՐԴ

Լեոնարդո դա Վինչիի ձեռագիրը՝ 30,8 միլիոն դոլլարով

Ընդամենը երկու րոպե 40 վայրկյան տևած աճուրդի ընթացքում Լեոնարդո դա Վինչիի 72 էջանոց գիտական աշխատությունների ծեռագրերն ու գծագրերը վաճառվել են 30,8 միլիոն դոլլարով, տեղեկացնում է Ամերիկայում լույս տեսնող «Նոր օր» եռօրյան: Վաճառողը UCLA-ի Արմանդ Համմըր արվեստի և մշակույթի կենտրոնն էր: Արմանդ Համմըրը՝ Օքսիդենթըլ փեթրոլիում ընկերության վախճանված տնօրենը, 5,62 միլիոն դոլլարով 1980-ին գնել էր Լեոնարդոյի այդ ծեռագիրը Լոնդոնի աճուրդում: Ավելի քան 300 նկարազարդումներով այդ ծեռագրերը գրված են 1506-1508-ի միջև և ներկայացնում են Լեոնարդո դա Վինչիի տեսակետները ջրաբաշխության, աստղագիտության, աշխարհագրության, երկրաբանության և մեխենագիտության մասին:

Վաճառողից մեկ օր հետո հայտնի դարձավ, որ գնորդը Սիեթլում գտնվող «Միկրոսոֆթ» համակարգչային ընկերության նախագահ 39 տարեկան Բիլ Գեյթսն է, որն ըստ «Ֆորբես» ամսագրի, իր ունեցած 9,2 միլիարդ դոլլարով, աշխարհի ամենահարուստ անձն է:

Վերածննդի շրջանի մեծագույն արվեստագետի ծեռագրերում ամփոփված են նրա գիտական տեսակետներն ու կանխատեսումները: Լեոնարդո դա Վինչին ծախլիկ էր, փոքրիկ թղթի վրա աջից ձախ գրելով՝ օգտագործել է մի հայելի, հավանաբար իր տեսությունները բացնելու նպատակով:

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

Ոչ-ոքի օլիմպիական նախկին չեմպիոնի հետ

Շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի եզրափակիչ 2 տուրից առաջ տղամարդկանց մրցաշարում պայքարը մրցանակային տեղերի համար ծայրաստիճան սրվել է։ 12-րդ տուրում վճռականությամբ իրար հետ մրցեցին Ռուսաստանի 2 հավաքականները։ Նրանց մրցավեճն անչափ խաղաղասիրական բնույթ էր կրում։ Բոլոր 4 հանդիպումներն էլ ավարտվեցին ոչ-ոքի։ Ընդ որում Գարի Կասպարովը չմասնակցեց այդ մրցամարտին։ Անգլիայի հավաքականը, 3.5-0.5 խոշոր հաշվով հաղթելով Հոլանդիայի ուժեղ հավաքականին և շրջանցելով Ռուսաստանի 2 թիմերին եւ դուրս եկավ առաջին տեղ։ Միակ ոչ-ոքին գրանցվեց առաջատարների Նայջլ Շորթի եւ Յան Թիմմանի մրցավեճում։ Բուլղարիայի հավաքականը 3-1 հաշվով կարեւոր հաղթանակ տարավ Էստոնիայի հավաքականի նկատմամբ։ Վերջին տուրում իր հաջող ելույթներով առաջատարներին ընդհատ մոտեցել է աշխարհի չեմպիոն Ամերիկայի հավաքականը, որը 3-1 հաշվով առավելություն հասավ Ռումինիայի հավաքականի նկատմամբ։ Պակաս կարեւոր չէր Բոսնիա-Հերցեգովինայի թիմի նույն հաշվով հաղթանակը Ուկրաինայի հավաքականի նկատմամբ։

Հայաստանի հավաքականն ուժեր չափեց օլիմպիական խաղերի նախկին չեմպիոն Հունգարիայի հավաքականի հետ։ Համեմատաբար հեշտ պայքար էր սպասվում առաջատարների Ռաֆայել Վահանյանի եւ 18-ամյա Հուդիթ Պոլգարի մրցավեճում, որը միջազգային մրցաշարերում դարձել է սպասողական մարտաճարտար։ Սակայն վերջին պահին Վահանյանի դեմ ընտրվեց բազմափորձ եւ անվանի գրոսմայստեր Լայոշ Պորտիշը։ Դեռ միջնախաղում կողմերը ոտնհարեցին դիրքի շղթաներ եւ բարեկամ մրցակիցների մրցավեճն ավարտվեց ոչ-ոքի։ 2-րդ խաղատախտակի վրա Վլադիմիր Հակոբյանի սեւերով ուժերը չափեց նախկին ԽՍՀՄ չեմպիոնի պատվի ներկայացուցիչ Չերնինի հետ, որը հիմա բնակվում է Հունգարիայում։ Ֆիգուրը զոհաբերելով 3 զինվորի դիմաց, Հակոբյանը սրեց պայքարը, բայց չկարողացավ վճռական առավելության հասնել եւ նույնիսկ խաղալ պահել կարողացավ։ Սմբատ Լպուտյանը Զոլտան Ալմասիի հետ մրցավեճում, եղանակ ամբողջ գայթակղում արեւ շահեց, որն էլ վճռեց հանդիպումների ելքը։ Սակայն Հայաստանի չեմպիոն Արա Մինասյանը, որը պարտություն կրեց աշխարհի ամենակրտսեր գրոսմայստեր, 14-ամյա Պետեր Լեկոյից, եւ հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի 2-2։

Տղամարդկանց մրցաշարի առաջատարների դասավորությունը 12 տուրից հետո.

1.	Անգլիա	31.5
2-3	Ռուսաստան-1	31
	Բոսնիա Հերցեգ.	31
4.	Ռուսաստան-2	30.5
5.	Բուլղարիա	30
6.	ԱՄՆ	29.5
7-12	Հայաստան	29
	Էստոնիա	29
	Հունգարիա	29
	Չեխիա	29
	Ֆիլիպիններ	29
	Գերմանիա	29

Կանանց մրցաշարի 12-րդ տուրում Վրաստանի հավաքականն առաջին ոչ-ոքին արեց օլիմպիադայում, որը մրցում էր Ուկրաինայի հավաքականի հետ։ Հունգարիայի հավաքականը 2.5-0.5 հաշվով հաղթեց Ռուսաստանի առաջին թիմին։ Նույնիսկ հաշվով Չինաստանի հավաքականն աշխարհի չեմպիոնուհի Սիե Ցզյունի գլխավորությամբ առավելության հասավ Խորվաթիայի թիմի նկատմամբ։

Հայաստանի հավաքականն ուժերը չափեց Վիետնամի թիմի հետ, եւ որքան էլ տարօրինակ է, զիջեց 0-3 հաշվով։ Կարելի է ասել, որ այդ օրը բախտը ամբողջովին երես էր թեքել մեր շախմատիստուհիներից։ Հայաստանի հավաքականի առաջատար, միջազգային վարպետ Էլինա Դանիելյանն անհաջողության էր մատնվել իր դեբյուտում, բայց պա 16-ամյա շախմատիստուհուն ընդ բերեց, եւ ակտիվ խաղի շնորհիվ նա անզգուշորեն թույլ տվեց 7-րդ հորիզոնականը, որն էլ վճռական դեր խաղաց։ Էլինա Դանիելյանը, որն ընդհանուր առմամբ վերջին է հանդես գալիս, 2-րդ պարտությունը կրեց օլիմպիադայում։ Միջազգային վարպետ Լյուդմիլա Ասլանյանը չկարողացավ մրցակցի բացահայտ հարձակման հակազդել։ Առավել Գրիգորյանն ունենալով ֆիգուրի առավելություն 2 խաղից դուրս ստացավ։

Վրաստանի հավաքականը եզրափակիչ 2 տուրից առաջ 2 միավորով (28) գերազանցում է Հունգարիայի հավաքականին (26)։ Այս երկու թիմերը գործնականում այդպիսի դասավորությամբ էլ հավանաբար ավարտեն օլիմպիադան, մինչդեռ 3-րդ տեղում ընթացող Չինաստանի հավաքականն ունի ընդամենը 23.5 միավոր։

ՄՐՑՈՒՅԹ

1994 թվականի աշխարհի լավագույն մարզիկները

ԱՄՆ-ում անցկացված հարցման համաձայն, 1994 թվականի աշխարհի լավագույն մարզիկ մարզուհիներ են ճանաչվել չմշկորդներ Բոնի Բլեյերը (ԱՄՆ) եւ Յոհան Օլավ Կոսը (Նորվեգիա)։

Բոնի Բլեյերը իր մարզական կյանքում նվաճել է օլիմպիական 6 մեդալ, որոնցից 5-ը ոսկի։ Դա ձմեռային օլիմպիադաներում ԱՄՆ-ի պատմության ընթացքում լավագույն արդյունքն է։

Յոհան Օլավ Կոսը այս տարի Լիլեհամերում տեղի ունեցած ձմեռային օլիմպիական խաղերում նվաճեց 3 ոսկե մեդալ, սահմանելով աշխարհի 3 ռեկորդ։ 1992 թ. Ալբերվիլում տեղի ունեցած ձմեռային նախորդ օլիմպիադայում Օլավ Կոսը նվաճել էր մեկ ոսկե եւ մեկ արծաթե մեդալ։ Նա 1991 եւ 1994 թթ. աշխարհի չեմպիոն է։

ՄԿԱՆԴԱԼ

Օլիմպիական չեմպիոնուհի դառնալու համար սեռափոխեցին հղիանալ

1968 թ. Մեխիկոյի օլիմպիական խաղերի մարմնամարզության ոսկե մեդալակիր, նախկին ԽՍՀՄ հավաքականի անդամ, մարմնամարզուհի Օլգա Կարասեւան, որն ամուսնացած է եւ հիմա կրում է Կովալենկո ազգանունը, գերմանական հեռուստաընկերություններից մեկին տված, կամ ավելի ճիշտ «ծախած» հարցազրույցում հայտարարեց, որ իր մարզիչները ստիպել էին հղիանալ, որպեսզի շնորհիվ մարմնի փոփոխությունների եւ մկանների ուժեղացման մարզական արդյունքները բարձր լինեն։ Դրա համար հղիանալուց 10 շաբաթ անց աբորտի են ենթարկել նրան։ Ինչպես ենթադրվում էր, սենսացիոն այս հայտարարությունը մեծ աղմուկ հանեց մարմնամարզության բնագավառում։ Մասնագետները հայտնում են, որ երբ կինը հղիանում է, ապա առաջին 3 ամիսների ընթացքում նրա արյան շարժերը մեծանում են, արյան գնդիկները ավելանում, որի հետեւանքով թթվածնի հանույթը 10 տոկոսով բարձրանում է, եւ մկանները էլ ուժեղանում են։ Նրանց կարծիքով, երբ սպորտով զբաղվող հղի կինը հետեւի մարզական բժշկի խորհուրդներին, ապա նրա մարմնի արյունը եւ մարզական արդյունքները կարող են ավելանալ 30 տոկոսով։ Բայց մարմնամարզության մասնագետները նշում են, որ երբ անցյալում հասուն աղջիկներ կամ կանայք էին մասնակցում միջազգային մրցումներին, ապա այսօր օլիմպիական խաղերում կամ աշխարհի առաջնություններում խոսվում է տրվում մասնակցել 15 տարեկան աղջիկների։ Մինչեւ 1968 թ. այդ տարիքը սահմանափակվում էր 16-ով։ Շատերի կարծիքով մարմնամարզության տարազի տարիքով եւ կազմվածքով փոքր աղջիկներին է, ինչպես չինացիներն են, որոնց մարմնական ճկունությունը եւ անհատական տեխնիկան շատ ավելի բարձր են, ինչի շնորհիվ էլ մեդալների առյուծի բաժինն նրանց է հասնում։ Օլգա Կարասեւայի հայտարարությունները, հավանաբար ճիշտ լինելով, այսօր արդեն չեն կարող վնասել սպորտային մարմնամարզությանը, որն արդեն դարաշրջան է ծնել։ Այսօր մարզական աշխարհին ավելի շատ մտահոգում է ադրբեջանական գործածությունը օրինակ 400 մետր լողի աշխարհի չեմպիոնուհի Սիփաա Յանգի «բոնկեց» փոփոխական հանգամանքով։

ԲԻԶՆԵՍ+ՍՊՈՐՏ

Միլիոնատեր գեղեցկուհի Գաբրիելա Սաբատինին

ԱՐԹՈՒՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

1992 թ. Իտալիայի բաց առաջնությունը շահելուց ի վեր արգենտինացի Գաբրիելա Սաբատինին ոչ մի մրցաշարում չի հաղթել։ Վերջերս, առաջին տեղ գրավելով Նյու Յորքի «Մաստերս» մրցաշարում, նա վերջ դրեց 2 տարվա «Անպատաշի ճեղքումին» (դադարի խզելուն)։ 24 տարեկան հասակում գեղեցկուհի Սաբատինին երազում է գրավել ATP-ի դասակարգման առաջին տեղը։ 10 տարի է, որ Սաբատինին վազում է պրոֆեսիոնալ թենիսի խաղադաշտերի տարածքում։ Այդ ընթացքում նա 26 մրցաշարերի հաղթող է դարձել, որոնցում 1990 թվի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը միակն է, որ մտնում է «Մեծ սաղավարտի» ծրագրի մեջ։ Գաբրիելա Սաբատինին մասնակցել է 26 եզրափակիչների, որոնց թվում՝ 1991 թ. Ուիմբլդոնի, 1988 թ. օլիմպիական խաղերի վճռական հանդիպումներին։ Նա իր անցկացրած հանդիպումների 85 տոկոսը շահել է։

1989 թ. մինչեւ 1993 թ. Սաբատինին համաշխարհային դասակարգմամբ գրավում էր 3-րդ տեղը։ Այսօր նրա շահած գումարները անցնում են 8 մլն. դոլլարից։ Մի գումար, որից ավելի շահել են միայն Նավրատիլովան, Գրաֆը եւ Էվերտը։ Ինչպես Անդրե Ագասին, որը, նույնիսկ ընդհանուր դասակարգման մեջ գրավելով 20-րդ տեղը, մնում էր ամենասիրված թենիսիստը, այդպես էլ Սաբատինին կանանց մեջ է։ Իրենց գովազդներն անելու համար Սաբատինիին վստահել են այնպիսի խոշոր ընկերություններ, ինչպիսիք են «Պեպսին», «Ֆուջին», «Յամահան» եւ ուրիշներ։

Գաբին (Սաբատինիին այդպես են կոչում) արտադրում եւ վաճառում է 3 տեսակի օծանելիքներ, ունի իր անունով վարդի նոր տեսակ եւ անցյալ շաբաթ Նյու Յորքում ներկայացրեց մի տիկնիկ, որի անունն է Գաբրիելա Սաբատինի։

ԵՎՐՈՊԱ-96

Ադրբեջանի հավաքականի 4-րդ անընդմեջ պարտությունը

Ակումբային ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարերի առաջին շրջանի 4-րդ տուրի հանդիպումները։ Առաջին խմբում ընդգրկված Ադրբեջանի հավաքականը խաղացանկով Ֆրանսիայի հավաքականին դեմ է, կորցնելով գնդակները 14-ին, սակայն խաղը 1 օր շուտ տեղի ունեցավ, քանի որ անցկացվում էր չեզոք դաշտում Թուրքիայում։ Հյուրերը հաղթեցին 2-0 հաշվով։ Գոլերի հեղինակներ դարձան Ժան Պիեռ Պապենը եւ Պատրիկ Լուկոն։ Դա Ադրբեջանի հավաքականի 4-րդ անընդմեջ պարտությունն էր Եվրոպայի առաջնությունում։ Այս խմբում առաջատարներն են Ռումինիայի եւ Իսրայելի հավաքականները, որոնք 3 տուրից հետո վաստակել են 7-ական միավոր։ Ֆրանսիայի հավաքականը 4 խաղից հետո ունի 6 միավոր։ Նախորդին մրցեցին Իսրայելի եւ Ռումինիայի հավաքականները։ Հիշեցնենք, որ Եվրոպայի առաջնությունում հաղթանակի համար տրվում է 3 միավոր։

2-րդ ընտրական խմբի թիմերը, որտեղ ընդգրկված է նաեւ Հայաստանի հավաքականը, իրենց հերթական հանդիպումները անցկացնելու են դեկտեմբերի 17-ին։ Այդ օրը Բելգիայի հավաքականը ընդունելու է Իսպանիայի թիմին, որը գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը, իսկ Մակեդոնիայի հավաքականը հյուրընկալվելու է Կիպրոսի թիմին։ Կլիմայական պայմանների պատճառով Հայաստանի հավաքականը 4-րդ տուրի հանդիպումն անցկացնելու է գարնանը։

Մինչեւ 21 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնությունում տեղի ունեցան հերթական հանդիպումները։

1-ին խումբ

Ադրբեջան-Ֆրանսիա 0-5
Իսրայել-Ռումինիա 0-1
Առաջատարը Ֆրանսիայի հավաքականն է

3-րդ խումբ

Թուրքիայի հավաքականը հյուրընկալեց Շվեյցարիայի հավաքականին։ 1-ին կեսից հետո հյուրերն առջեւում էին 1-0 հաշվով, սակայն խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի 1-1։

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	3	2	0	1	6-1	6
2. Հունգարիա	2	2	0	0	3-1	6
3. Թուրքիա	3	1	1	1	5-3	4
4. Շվեյցարիա	3	1	1	3	3-7	4
5. Իսլանդիա	3	0	0	3	1-6	0

5-րդ խումբ

Մալթա-Նորվեգիա 2-3
Առաջատարը Նորվեգիայի հավաքականն է

7-րդ խումբ

Բուլղարիա-Ուելս 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	3	2	1	0	4-1	7
2. Ուելս	3	1	1	1	3-3	4
3. Վրաստան	3	1	0	2	4-3	3
4. Մոլդովա	3	1	0	2	1-5	3
5. Գերմանիա	0	0	0	0	0-0	0

8-րդ խումբ

Ֆինլանդիա-Սան Մարինո 4-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆինլանդիա	3	3	0	0	9-3	9
2. Հունաստան	2	1	0	1	7-4	3
3. Ռուսաստան	2	1	0	1	4-2	3
4. Շոտլանդիա	2	1	0	1	2-2	3
5. Սան Մարինո	3	0	0	3	0-11	0

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

A STYLE

ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ

ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երևան, Հանրապետության 47.
Հեռախոս՝ 581841

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

Մեկ սենյականոց բնակարան խաղաղի կենտրոնում կամ մետրոյի «Բարեկամություն» և «Սասունցի Դավիթ» կայարանների շրջակայքում:
Զանգահարել՝
58.18.41

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ալեք Տիգրանի Աղամալովը, որը ծնվել է 1991 թ. մայիսի 13-ին, տառապում է ծանր հիվանդությամբ: Նրա բուժումը հնարավոր է միայն արտերկրում: Այդ նպատակով Հայխնայբանկի Երևանի [illegible] N 164608 [illegible] հաշվում, կոդ 370101608, [illegible] 600161001, բացվել է անձնական հաշիվ 114686

Փոքրիկ Ալեքի կյանքի փրկությունը ձեռնտվում [illegible] կարող են իրենց նպաստը բերել այդ [illegible] գործին:

BULAR

ՄԻԱԿ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ՈՒՂԻՂ ՉԱՐՏԵՐԱՅԻՆ ՉՎԵՐԹԸ

ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ - ԵՐԵՎԱՆ

ԵՐԹՈՒՂՈՎ

Բաց մի թողեք հնարավորությունը:
Դեկտեմբերի 22-ին
ՆՎԱԶԵՑՎԱԾ
ԳԻՆ՝ 20%:

[illegible]

[illegible]

Ֆիրման առաջարկում է անհատական և ընտանեկան հանգիստ և բուժում Բուլղարիայի ձմեռային առողջարաններում:

«Անի» հյուրանոց, 528 սեն. ☎ 594528, 528321

SARTARABAD

Company LTD

ՆՈՐ ՏԱՐՎԱՆ ԵՎ ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆԵՐԻՆ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՆՑԻ

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7 օրով, 3 աստղանի հյուրանոց, սնունդ, օրական 2 անգամ
14 օրով, առանց հյուրանոց,

ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ-ՔՈՒՎԵՅԹ

7 օրով, անվճար 30 կգ ուղեբեռի փոխադրում, իսկ ավելին՝ վճարովի:
Մուտքի վիզաների և փաստաթղթերի ձևակերպումը Մոսկվայում:

Հանրապետության հրապարակ, Նալբանդյան 20,
Տեղեկությունների համար զանգահարել 580532 հեռախոսով

SABERATOURS SEVAN VOYAGES
SABERATOURS SEVAN VOYAGES
SABERATOURS SEVAN VOYAGES

EREVAN-PARIS-EREVAN

Երևան, 375010, Հանրապետության փ. 37
հեռ. 52-54-48, 52-85-48
ֆաքս 56-40-30, տելեքս 243147 SEVANSU
SABERATOURS
31, Rue d'Argenteuil 75001 Paris
tél: 42-61-51-13, fax: 42-61-94-53
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté 69003 Lyon
tél: 78-60-13-66, fax: 78-60-92-26

«ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆԸ» ՍՊԱՍՈՒՄ Է ՁԵԶ

Բավական է դիմել
«Երևան» կինոթատրոնի դիմաց գտնվող

«Սաբերատուր -Սևան»

ֆիրմային,

և մի քանի րոպե անց կունենաք
Ֆրանսիայի մայրաքաղաք
Փարիզի
կամ Հոլանդիայի մայրաքաղաք
Ամստերդամի
ավիատոմս,
որտեղից տարբեր ավիաընկերությունների օդանավերով կկարողանաք հասնել աշխարհի ամեն մի կետ:

«Շառլը դը Գոլ» (Փարիզ) և «Սխիպոլ» (Ամստերդամ) օդանավակայաններում Ձեզ կդիմավորեն «Հայկական ավիաուղիների» ներկայացուցիչները, որոնք կօգնեն լուծելու Ձեր խնդիրները:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երևան 23, Արշակունյաց 2 · [illegible] 65 · Պատվեր 69149 · [illegible] 1937 · Տպաքանակ 5000 · Ստորագրված է տպագրության 14.12.1994 · Գինը 25 դրամ

digitised by A.R.A.R.@